

Y.Z.

A FIATALSÁG LEGFRISSEBB FOLYÓIRATA

TELEPÜLÉSI SZINTŰ IFJÚSÁGI KUTATÁSOK TAPASZTALATAI

Gondi-Bokányi Zita, Tiszolczy Péter

EU PERCEPCIÓJA A FIATALOK KÖRÉBEN

Kolozsvári Krisztina, Pillók Péter

A HELYBEN MARADÁS TÖBBGENERÁCIÓS KÉRDÉS? GONDOLATOK ÉS ADATOK A KÁRPÁTALJAI MAGYAR FIATALOK LOKÁLIS IDENTITÁSÁRÓL

Hires-László Kornélia, Lőrinc Ingrid



NEMZETI
IFJÚSÁGI
TANÁCS



II. évfolyam 4. szám

2022/ 4. szám

FELELŐS KIADÓ

Nemzeti Ifjúsági Tanács Szövetség
Kovács Péter

KORREKTÚRA:

Schmidt Renáta
Zsunics Mária

FELELŐS KIADÓ SZÉKHELYE

6726 Szeged, Fő fasor 11. I/6

DESIGN, TÖRDELÉS:

Rudics Mónika

FŐSZERKESZTŐ

Pillók Péter

*A folyóiratban felhasznált fotók
a <https://hu.123rf.com/>
oldalról származnak.*

SZERKESZTŐK:

Déri András
Gyorgyovich Miklós
Vajda Árpád

Minden jog fenntartva.

ISSN 2786-3069

SZERKESZTŐSÉGI TITKÁR:

Kolozsvári Krisztina

SZERZŐK:

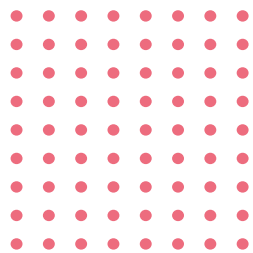
Faragó Dóra
Gondi-Bokányi Zita
Hires-László Kornélia
Kolozsvári Krisztina
Kovács Péter
Lőrinc Ingrid
Maszlag Fanni
Nagy-Vargha Zsófia
Pillók Péter
Ságvári Bence
Tiszolczy Péter



**NEMZETI
IFJÚSÁGI
TANÁCS**

Szakmai együttműködő partnerünk
a folyóirat megvalósításában a:





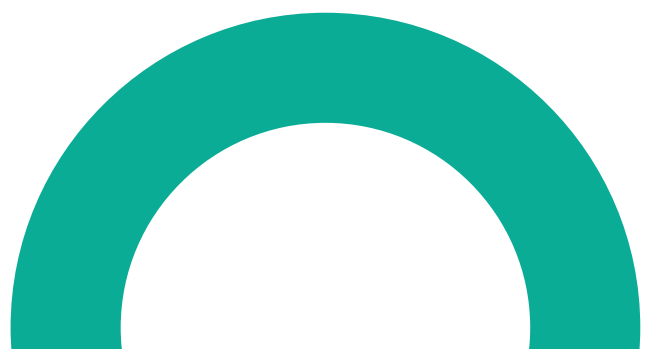
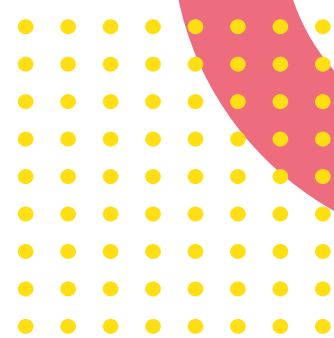
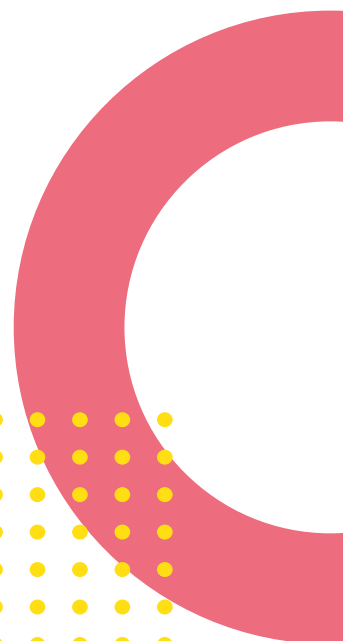
Kedves Olvasónk!

A fiatalok, a felnövekvő új generációk sok esetben a társadalmak és társadalmi intézmények figyelmének fókuszában állnak. Hasonlóképpen van ez az Európai Unióban is, ahol is 2022 az Ifjúság Európai Éve. A tematikus évben összeurópai szinten a tagállamok, regionális és helyi hatóságok, illetve maguk a fiatalok együttműködésének megvalósulása a kitűzött cél. E cél érdekében a fiatalok megbecsüléséről szóló tematikus programorozat készült, melynek célja, hogy 2021-2027 között az európai ifjúsági stratégiában megfogalmazott elveket és a 11 európai ifjúsági célban leírt törekvéseket közelebb vigye a fiatalokhoz.

A Nemzeti Ifjúsági Tanács a Doktoranduszok Országos Szövetségével szakmai együttműködésben a folyóirat utolsó lapszámában a fiatalok véleményének adnak hangot néhány ismert szervezet és kutatás eredményeinek bemutatásán keresztül. Idei utolsó lapszámunkban arra fókuszálunk, hogy a fiatalok milyen hangsúlyos szerepet töltenek be a jövőépítésben, a kultúránk és identitásunk fenntartásában, egy környezetkímélő, befogadó helyi társadalom és az európai értékközösség fenntartásában.

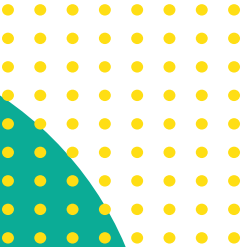
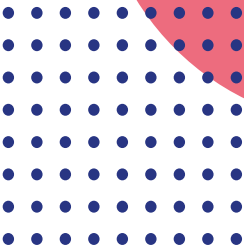
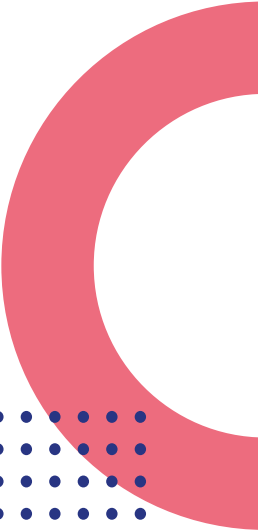
Aktuális lapszámunk első cikkében Nagy-Vargha Zsófia helyettes államtitkár asszony bevezető gondolataival ismerkedhet meg az olvasó, majd ezt követően a Nemzeti Ifjúsági Tanács számol be röviden az általa megvalósított programokról és pályázatokról. A harmadik cikktől kezdődően kutatások ismertetése következik: bemutatjuk a települési szintű ifjúsági kutatások tapasztalatait az ERIFA kutatásán keresztül, majd egy európai nagymintás kutatás ifjúságra fókuszáló részeredményeit közöljük az Európa Projekt című kutatás alapján. Ezt követően egy hazai és egy kárpátaljai kutatás eredményeinek ismertetésével kerülhet közelebb az olvasó az identitáskeresés rejtelmeihez. Végezetül, bemutatásra kerül a YouthWiki projekt, melynek célja, hogy átfogó és folyamatosan friss információkat biztosítson az EU fiataljainak helyzetéről és magáról az ifjúságpolitikáról. Bízom benne, hogy az olvasó a cikkeket olvasva hasonlóan fontosnak értékeli majd az ifjúság ügyeit.

Pillók Péter
Főszerkesztő



TARTALOMJEGYZÉK

01	IFJÚSÁG EURÓPAI ÉVE Nagy-Vargha Zsófia	5
02	AZ IFJÚSÁG EURÓPAI ÉVE NEMZETI KOORDINÁTORI SZEMMEL Faragó Dóra – Kovács Péter	7
03	TELEPÜLÉSI SZINTŰ IFJÚSÁGI KUTATÁSOK TAPASZTALATAI Gondi-Bokányi Zita – Tiszolczi Péter	14
04	EU PERCEPCIÓJA A FIATALOK KÖRÉBEN Kolozsvári Krisztina – Pillók Péter	21
05	A HELYBEN MARADÁS TÖBBGENERÁCIÓS KÉRDÉS? GONDOLATOK ÉS ADATOK A KÁRPÁTALJAI MAGYAR FIATALOK LOKÁLIS IDENTITÁSÁRÓL Hires-László Kornélia – Lőrinc Ingrid	29
06	Y ÉS Z GENERÁCIÓS CIGÁNY LÁNYOK IDENTITÁSKERESÉSE „A VALLÁS AZ IDENTITÁSOM ALAPJA” Maszlag Fanni	36
07	IFJÚSÁGRÓL ÉS IFJÚSÁGPOLITIKÁRÓL WIKI ALAPOKON Ságvári Bence	46



IFJÚSÁG EURÓPAI ÉVE

– Nagy-Vargha Zsófia –

*„Látom a napjaid örökké száguldás.
Fontos, hogy benne légy minden percben,
aztán egy semmiség napokra földhöz vág,
úgy érzed, nincs tovább
és jössz és kérdezném, de már a kezdetnél
rohansz, hogy máshol várnak rád.”*

(Charlie)

A fiatalok egyik legmeghatározóbb ismérve, hogy szívük szerint állandóan úton lennének. Tele vannak energiával, ötletekkel, folyamatosan új impulzusokra vágynak. Jó esetben ezt közösségekben élik meg. Nem rajonganak az online oktatásért sem, leginkább azért, mert JELEN szeretnének lenni a saját életükben. Ettől, vagyis a létük egyik legfontosabb elemétől fosztotta meg őket a COVID-19 járvány. Így talán elfogadható az az állítás, hogy a pandémia különösen érzékenyen érintette őket. A karantén és a lezárások miatti elszigeteltség, a bizonytalanság és a félelem miatti erős szorongás érzésével kellett megküzdeniük. Erre reagált viszonylag gyorsan az Európai Unió azzal, hogy 2022-re meghirdette az „Ifjúság Európai Évét”.

Magyarországon a tematikus év előkészítésében nagy segítségünkre volt a Nemzeti Ifjúsági Tanács, amelyet az Év népszerűsítésével, a programok koordinációjával bíztunk meg. A társadalmi és kapcsolati tőkével rendelkező szervezet hatékonyan tudta megismertetni azokat a lehetőséget, amelyek kifejezetten az ifjúságnak szóltak, és amelyekkel így a legkisebb közösségekhez is el tudtunk jutni. Az Uniós Ifjúsági Párbeszéd Nemzeti Munkacsoportnak köszönhetően kistelephelyen, hátrányosabb helyzetben élő, adott esetben a felsőok-

tatásba sem belépő fiatalokat is elértünk, eseményeket szerveztünk nekik. Kiemelten támogattuk azokat a pályázatokat, amelyek az ukrán háborús menekült fiatalok integrációját segítették elő, valamint a kistelephelyen élő fiatalok nemzetközi ismereteit gyarapították. A megvalósult programok rendkívül sokszínűek voltak, ezek között vitaversenyek, workshopok, találkozók, a mentális egészség kérdéskörével foglalkozó előadások, a közösségi életben való részvételt elősegítő projektek, a megújuló energiaforrásokról szervezett beszélgetések és az ukrán fiatalok integrációjával foglalkozó programok is voltak. A projektek között akadtak sajátos problémakört feltáró rendezvények is, például a pécsi városrészek fenntarthatóságáról szervezett beszélgetés a helyi fiatalokkal, valamint Kisvárda fenntarthatósági kérdéseinek megvitatása a környező települések fiataljainak bevonásával. Az Év teret adott számos kutatásnak is: szintén a Nemzeti Ifjúsági Tanács gondozásában indult el a „Magyar Fiatalok” könyvsorozat, amely új ifjúság szakmai elektronikus és offline tartalomként a hazai fiatalok aktuális helyzetét mutatja be egy-egy, az év céljaihoz kapcsolódó aspektusból. Ugyanígy hálásak vagyunk azért is, hogy hiánypótló módon ugyanebben az évben megvalósulhatott az ifjúságsegítő felnőttképzés is.

A járvány és a háború okozta nehézségek és negatív hatások mellett a fiatalok ugyanakkor számos pozitív készségre tehettek szert. Sokan a nemzedékek közötti szolidaritásról és támogatásról tettek tanúbizonyságot az elmúlt években. Soha nem látott mértékű önkéntes munkát végeztek, amiért külön köszönet jár nem csak nekik, hanem az őket koordináló szervezeteknek is.

Azt kívánom, hogy a 2022-es Ifjúság Európai Évére ne úgy tekintsünk, mint egy decemberben kötelezően lezárandó programra, hanem sokkal inkább úgy, mint egy ugródeszkára, ami új impulzusokat ad mindenkinek, aki azért dolgozik, hogy a fiatalok mind a hazai, mind a nemzetközi szinten hatékonyan tudják érvényesíteni érdekeiket.



AZ IFJÚSÁG EURÓPAI ÉVE NEMZETI KOORDINÁTORI SZEMMEL

– Faragó Dóra – Kovács Péter –

Az Európai Unióban évtizedekre visszamenő gyakorlata van egy-egy év tematikus meghatározásának, azaz úgynevezett európai év meghirdetésének. Az első 1983-as meghirdetés óta a közös intézmények kiemelt figyelmet helyeztek a vasút, a közfejlesztések, az uniós polgárok vagy a kulturális örökség témaköre iránt.¹

Az Ifjúság Európai Évéről szóló Európai Parlamenti és Tanácsi határozat elfogadására 2021. december 20-án került sor. Az Év meghirdetésekor négy fő célkitűzés került meghatározásra:

I. Az Év világítson rá arra, hogy a zöld átállás, a digitális átállás milyen lehetőségeket kínál a fiatalok számára és a társadalom egésze számára;

II. Az Év felelősségvállalásra ösztönözze, és támogassa a fiatalokat arra, hogy megfelelő tudást és kompetenciákat szerezzenek, és így – az európai összetartozás érzéséből merítve – tevékeny és elkötelezett polgárokká váljanak;

III. Az Év támogassa a fiatalokat abban, hogy jobban megértsék az uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű közpolitikákból eredő, különféle, számukra elérhető lehetőségeket, és aktívan népszerűsítse azokat;

IV. Az Év általánosan érvényesítse, hogy az ifjúságpolitika valamennyi releváns szakpolitikai területen a 2019–2027 közötti időszakra szóló uniós ifjúsági stratégiával összhangban álljon.

Az ötödik cél – mely később kerül beemelésre – az Év során megkezdődött orosz-ukrán háborús helyzethez kapcsolódott:

V. Az Ukrajnából menekülő fiatalok támogatása és integrációja az Év eseményeibe.²

Természetes, hogy most még, 2022 decemberében nem tudunk a tematikus év sikerességéről véleményt alkotni, hiszen az Európai Bizottságnak 2023 decemberére kell végleges jelentését összeállítania erről.

Az év meghirdetésének és szervezésének megkétszerezését azonban több dolog is jelezte. A Fiatalokért felelős kormányzati szakterület és a Nemzeti Ifjúsági Tanács Szövetség évek óta meglévő szakmai együttműködésének köszönhetően a tematikus év nemzeti koordinátora a magyarországi ifjúsági közösségek ernyőszervezete a Nemzeti Ifjúsági Tanács (a továbbiakban: NIT, vagy nemzeti koordinátor), amely nemzetközi tudás-, kapcsolati és információs tőkével támogatja hazánk fiataljait és képviseli érdekeiket a döntéshozók előtt.³ Faragó Dóra a Nemzeti Ifjúsági Tanács Szövetség képviselőjeként 2021. december 23-án került delegálásra az „Európai

¹ Európai év – Az Európai Unió hivatalos oldala https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/european-years_hu (Letöltés ideje: 2022. december 13.)

² Az ifjúság európai éve: 2022 – a ti évetek. Az Európai Unió Tanácsának oldala <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/european-year-youth/> (Letöltés ideje: 2022. december 13.)

³ Az Emberi Erőforrások Minisztériumának képviselőjében Novák Katalin államtitkár 2019. december 11-én Stratégiai Partnerségi Megállapodást írt alá Hegedüs Zoltánnal, a Nemzeti Ifjúsági Tanács elnökével. A kormányzati ciklus végéig szóló megállapodás a 2020 őszén megalakult Családokért Felelős Tárcá Nélküli Minisztériummal is szoros együttműködést tett lehetővé. Megállapodást kötött az EMMI és Nemzeti Ifjúsági Tanács – Demokrata.hu – 2019. 12. 11. <https://demokrata.hu/magyarorszag/megallapodast-kotott-az-emmi-es-a-nemzeti-ifjusagi-tanacs-187345/> (Letöltés ideje: 2022. december 13.)

Ifjúsági Év 2022” nemzeti koordinátori pozíciójára a civil szervezet részéről. Magyarország ezzel egy speciális kategóriába került, ugyanis a nemzetállami koordinátorok csak három tagállamban kerültek ki a civil, ifjúsági érdekképviselő világból: Hollandiában, Lettorszában és Magyarországon.⁴

Hivatalos jelölésre azonban csak 2022. március 31-én kerülhetett sor, amit az Európai Bizottság Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatósága 2022 áprilisában fogadott el. A több hónapos intenzív egyeztetéseket a Nemzeti Ifjúsági Tanács próbálta mederbe terelni és fenntartani, azonban a Főigazgatóság részéről az állandó fluktuáció, a lassú reakcióidő, prioritások áthelyezése és a nehézkes kommunikáció jellemezte az év első negyedét.

Az előkészítés hiányosságára utal az is, hogy csak 2022 februárjában készítettett közvéleménykutatást az Unió „Ifjúság és demokrácia az ifjúság európai éve programban” elnevezéssel. A megkérdezett 15-30 év közötti mintegy 26 ezer fiatal közül 1017 a magyar fiatalok száma. A gyorselmérés szerint nagyon kicsi különbségeket találhatunk az uniós és magyar prioritások, válaszok között.⁵

2022-ben tehát a fiatalok kerültek a figyelem középpontjába Európában. Az Ifjúság Európai Évében rá szertünk volna világítani arra, milyen fontos szerepet játszanak az európai fiatalok a jövő építésében és egy környezetkímélőbb, befogadóbb és digitálisabb Európai Unió létrehozásában. Az Ifjúság Európai Éve rengeteg alkalmat kínált Európa-szerte a fiatalok számára arra, hogy bővítsék ismereteiket, megosszák másokkal a jövővel kapcsolatos elképzeléseiket, új ismeretségeket kössenek és rendezvényeken vegyenek részt. Úgy éreztük, hogy itt az idő, hogy a világjárványt lassan magunk mögött hagyva bizalommal és reményekkel lépünk tovább.

Az Európai Bizottság az „Év” támogatására az Erasmus+ keretében közvetlenül forrásokat különített el, melyet a nemzeti koordinátorok és delegáló szervezeteik által benyújtott pályázat keretében ítélnek meg. Hasonlóan az Ifjúsági Párbeszéd folyamathoz itt is meghívásos pályázat keretében csak egy jelentkező pályázhatott. A jelölésnek köszönhetően Magyarország esetén a 2022-es esztendőre 143.000 Euro keret terhére a NIT nyújthatott be pályázatot. A pályázati felhívás javasolta, hogy a nemzeti koordinátor a hazai stakeholder bevonásával munkacsoportot alakítson a pályázati folyamatok támogatására. Mivel a koordinátor, és így a forrás is a Nemzeti Ifjúsági Tanácsnál jelent meg, így azt javasoltuk, hogy a már létező és évek óta jól működő Ifjúsági Párbeszéd Nemzeti Munkacsoporthoz delegáljuk ezt a feladatot. A munkacsoport évek óta jól működik, releváns és fontos stakeholder a tagjai akár döntéshozói, akár civil oldalról.⁶ Ezáltal az európai Ifjúsági Párbeszéd folyamata és az „Év” programsorozata is közeledett egymáshoz.

A pályázatot a Nemzeti Ifjúsági Tanács Szövetség szakembereinek és szakmai hálózatának bevonásával a szűk határidő ellenére igyekezett magas színvonalon előkészíteni. A rendelkezésre álló teljes keretösszeg (143.000 Euro) esetén a 80%-os európai finanszírozás mellett 20%-os önrész bevonása volt szükséges. Az önrész felét a Családokért Felelős Tárca Nélküli Minisztérium biztosította 2022 nyári szakmai és működési támogatásával. Az önrész másik felét a NIT biztosította saját forrásai és bevételei terhére. Az Európai Bizottság évközi tájékoztatása szerint a 80%-os finanszírozás 60%-a jelent meg a szervezetnél előlegként, míg a 80% maradék 40%-a csak és kizárólag a beszámoló elfogadása után utalható ki. A 80%-os rész 60%-ának folyósítására a Nemzeti Ifjúsági Tanács esetén 2022. szeptemberében került sor, így az éves működés és a megvalósult program esetén a szervezet teljes egészében előfinanszírozta az események megvalósulását.

⁴ National Coordinators & Contact points – Az Európai Unió hivatalos oldala https://youth.europa.eu/year-of-youth/national-coordinators_en (Letöltés ideje: 2022. december 13.)

⁵ Flash Eurobarometer 502 (Youth and Democracy in the European Year of Youth) https://search.gesis.org/research_data/ZA7866?doi=10.4232/1.13922 (Letöltés ideje: 2022. december 13.)

⁶ Mi is az uniós ifjúsági párbeszéd? https://youth.europa.eu/get-involved/eu-youth-dialogue/what-eu-youth-dialogue_hu (Letöltés ideje: 2022. december 13.)

A hazai – civil és kormányzati paritásos alapon működő - munkacsoport tagjai 2022 nyaratól:

Civil delegáltak: Nagycsaládosok Országos Egyesülete, Nemzeti Ifjúsági Tanács Szövetség, Roma Szakkollégiumok Egyesület, Konnekt Egyesület, Együtt Európáért Alapítvány, Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája

Kormányzati delegáltak: Kulturális és Innovációs Minisztérium, Igazságügyi Minisztérium, Külügyminisztérium, Tempus Közalapítvány (eseténként több szakterület képviselői is jelen vannak)

A Nemzeti Ifjúsági Tanács szervezésében számtalan program valósult meg 2022-ben a tematikus év keretében:

Helyi szintű (lokális és regionális) programok megvalósítása a fiatalokból álló informális közösségek és szervezetek, valamint ifjúság szakmai szervezetek bevonásával:

A Nemzeti Ifjúsági Tanács és az Ifjúsági Párbeszéd Nemzeti Munkacsoport egy nyílt felhívás keretében ötletversenyt hirdetett a fiatalokból álló informális közösségek és szervezetek, valamint ifjúság szakmai szervezetek számára, hogy az Ifjúság európai éve céljaihoz kapcsolódó helyi eseményeket valósítsanak meg. A programfelhívás kitért, hogy az eseménynek a célok mellett a helyi fiatalok igényeire kell fókuszálnia.⁷

A pályázat nyilvánosságát biztosította 2 darab Magyar Távirati Iroda Országos Sajtószolgálati Közlemény, az

Erzsébet Ifjúsági Alap ifjúság szakmai hírlevele, az Ifjúsági Párbeszéd Nemzeti Munkacsoport tagok tájékoztatói, valamint az összes nagyobb magyarországi pályázatfigyelő oldal nyilvános felülete.⁸

- Az első pályázati kör jelentkezési időszaka: 2022. június 21. – július 5.
- A második pályázati kör jelentkezési időszaka: 2022. augusztus 12. – augusztus 26.

A terveink szerint három pályázati kört nyitottunk volna meg, azonban két körben olyan nagy számban érkeztek be anyagok, és azok minősége is olyan volt, hogy harmadik kör megnyitására forráshiány miatt nem került sor. A két pályázati kör során 63 szervezet, informális közösség pályázott összesen 27.434.000 forint értékben, ebből támogatni tudtunk összesen 28 szervezetet 9.000.000 forint értékben. Az átlagos támogatás így egy pályázatra bruttó 321.429 forint volt (kb. 811 euró).

A pályázatok közül támogatást az alábbi szervezetek nyertek el:

1. pályázati kör:

Szervezet neve	Elnyert támogatási összeg	Program/esemény címe
Beregi Ifjúságért Közművelődési és Szabadidő Egyesület	500 000 Ft	Kézenfogva - együttműködési lehetőségek feltárása kárpátaljai ukrán állampolgárságú fiataloknak
Fekete Sereg Ifjúsági Egyesület	500 000 Ft	Nagyvázsony, a MI Ékszerdobozunk
Fiatalok a Városért Egyesület Kisvárdá	500 000 Ft	A Kelet-Magyarországi fiatalok fejlesztése és látókörének szélesítése az Ifjúság Európai évében
Közösen Rákóczi falvájáért Egyesület	500 000 Ft	Ifjúság Európai Éve miniFesztivál Rákóczi falván
La Strada Sportegyesület	500 000 Ft	Sporttábor
Magyar Ifjúsági Szövetség	500 000 Ft	Magyar Ifjúsági Szövetség az Ifjúsági Felelősségvállalásért
NAGYÍTÓ - Középiskolások Iskolán Kívüli Képzése - ALAPÍTVÁNY	500 000 Ft	A gyakorlás teszi a mestert- műhelynap ifjúsági trénereknek.
Pro Dotis Egyesület	500 000 Ft	Mi a jövő útja? – Komárom-Esztergom megyei ifjúsági vitanap és gondolatbörze

⁷ A felhívás központi elérhetősége: <https://ifjusagitanacs.hu/2022/06/21/palyazati-felhivas-civil-szervezeteknek-2022/> (Letöltés ideje: 2022. december 13.)

⁸ A közlemények elérhetősége: http://os.mti.hu/hirek/170312/a_nemzeti_ifjusagi_tanacs_szovetseg_kozlemenye, http://os.mti.hu/hirek/170996/a_nemzeti_ifjusagi_tanacs_szovetseg_kozlemenye (Letöltés ideje: 2022. december 13.)

2. pályázati kör:

Szervezet neve	Elnyert támogatási összeg	Program/esemény címe
Egyensúly AE Egyesület	250 000 Ft	Születés kiállítás
Boldog Terézia Szakkollégium	250 000 Ft	Röpüljétek! Képzés fiatal nőknek
Csácsé Rom Cigány Kulturális Egyesület	250 000 Ft	Európai Unió fontosságának ismertetése az Ifjúsággal
A Mi Patronánk Iskolai Alapítvány	250 000 Ft	Európai Parlamenti szimuláció, demokráciajáték, és nemzetközi vitahelyzet szimulálása, a Patrona Hungariae Katolikus Iskolaközpont szervezésében
Ifjúsági Paktum Egyesület	250 000 Ft	Fenntarthatóságról fiataloktól fiataloknak
Kosztolányi Dezső Céltársulás Egyesület	250 000 Ft	Jó gyakorlatok a Mecsek-Hegyháton - a terület agrártradícióin alapuló modern vállalkozások a XXI. században
Pécsi Egyetemisták Egyesület	250 000 Ft	Válaszd Európát (Fiatalok az EU-ban) – interaktív vetélkedő, információ, kvíz, állásbörze
Doktoranduszok Országos Szövetsége	500 000 Ft	X. Mérföldkő Konferencia
Nexus Egyesület	250 000 Ft	Kiemelt Környezeti-Társadalmi Problémák a Nagykovácsok Szemével Projekt 2022
Nevelők Háza Egyesület	250 000 Ft	Gondoljuk együtt újra Pécsét! Városrészi közösségi beszélgetések ifjúság témakörben Pécsen
Zalaegerszegi Fiatalok Egyesület	250 000 Ft	Zalaegerszegi fiatalok felelősségvállalásra való ösztönzése
Hallgatók Demokratikus Egyesülete	250 000 Ft	Közéleti nap az őszi vezetőképzőn
Hallgatók a Művészetért Egyesület	250 000 Ft	VIII. Pannon UniFest
KÖZ-Pont Ifjúsági Egyesület - SZSZBGIÖK	250 000 Ft	MEDVE
XVI. kerületi Nagycsaládosok Egyesülete	250 000 Ft	Ismerj meg minket!
Konnekt Egyesület	500 000 Ft	Konnekt LIVE - Az útkeresők fesztiválja
Szatmár-Bereg Polgári Egyesület	250 000 Ft	Híd a Tiszán - kárpátaljai ukrán állampolgárságú fiatalok bevonása a helyi és térségi élet lüktetésébe
Szubjektív Értékek Alapítvány	250 000 Ft	Active Europe Fair
Youth Business Group Egyesület	250 000 Ft	YBG - ALL/iN Fesztivál: Zöld átállás és energetikai innovációs panelbeszélgetés
Proteus Alapítvány	250 000 Ft	Nemzetiségi Környezetvédelmi Képzés

A rendezvényekről a helyi és országos sajtótermékek többször is beszámoltak.⁹

Az év során sor került az **Ifjúság220 ifjúságsegítő felnőttképzés elindítására**. A hazai ifjúságszakmában egyedülálló, államilag elismert, 220 órás ifjúságsegítő felnőttképzést indítottunk az EuroConsult Bt – mint felnőttképzéssel rendelkező, ifjúságszakmai kompetenciákkal bíró szolgáltató – valamint a NIT szakembereinek bevonásával, melynek célja a felsőoktatási közösség-szervező képzés mellett a hazai ifjúságszakma utánpótlását biztosítása. Mivel Magyarországon jelenleg nem létezik az európai képesítési keretrendszer szerint önálló ifjúsági szakemberképzés: a felsőoktatás területén a közösség-szervező alapszak szakirányként ugyan megjelenik az ifjúságsegítő szakirány, de a magyar társadalom körülbelül 1/5-ét lefedő társadalmi csoporttal foglalkozó szakemberek formális utánpótlása nem biztosított. Az ifjúsági civil szektor fejlesztése érdekében egy jelentős szakmai és gyakorlati tudást átadó felnőttképzés elindítását tűzte ki célul a Nemzeti Ifjúsági Tanács, amely kifejezetten az ifjúsági munka elősegítése céljából létrehozott, engedélyezett felnőttoktatási képzés lenne. Az összesen 220 óra alatt a különböző korú, előképzettséggel nem rendelkező, de az ifjúsági korosztállyal aktívan dolgozó civil szakemberek, közalkalmazottak kapnak általános, sokrétű felkészítést munkájuk hatékony végzéséhez. A képzés 2022. május 19-én startolt, az eredetileg tervezett 10 fős létszámot végül 20 főre emeltük, mivel a képzésre háromszoros túljelentkezés alakult ki. A képzések tematikája szerint az alábbi modulokat teljesítik a résztvevők: „Szakmaismereti alapozó (akadémiai) modul”, Ifjúsági munka alapjai modul, „Ifjúságszakmai kompetencia fejlesztés modul”, „Szervezeti és működési ismeretek”. A képzéshez tartozó szakmai gyakorlatokra nyílt felhívás során választottunk ki gyakorlóhelyeket, összesen 15 civil szervezetnél tölthetik ezen időtartamot a résztvevők. A képzés zárására 2023. februárjában fog sor kerülni.

Az év során megvalósult a **Nemzetközi partnerségi találkozó az Európai Unió nemzeti ifjúsági tanácsaival (EYF BICC Meeting)**. A nemzeti ifjúsági tanácsok képviselik és

támogatják az önkéntes ifjúsági szervezetek érdekeit, és fellépnek a fiatalokat érintő kérdésekben. Ezért a Nemzeti Ifjúsági Tanács a magyar ifjúságpolitika szereplőivel közösen egy olyan koordinációs eseményt szervezett, ahol Írország, a Benelux államok, Közép- és Kelet-Európa ifjúsági tanácsai információt cserélhetnek az Ifjúság Európai Évét érintő kérdésekről és az Unió ifjúságpolitikájának jelenlegi helyzetéről. Az Európai Ifjúsági Fórum (YFJ) az európai ifjúsági szervezetek közös platformja. Tagszervezetei közé nemzeti ifjúsági tanácsok és nemzetközi nem kormányzati ifjúsági szervezetek tartoznak (Red Cross Youth, Erasmus Student Network, AEGEEE, stb.). Az YFJ részeként a Benelux Islands Central Cooperation (BICC) egy informális képviselő csoport, amely a Brit-szigetek, a Benelux államok, Közép-Kelet-Európa, illetve Svájc nemzeti ifjúsági tanácsait tömöríti. A BICC egy olyan platform, amelyen keresztül az ifjúsági tanácsok információt cserélhetnek az európai és uniós ifjúságpolitikát érintő kérdésekben; a csoport félévente személyesen ülésezik. A találkozóra 2022. április 21-24-én került sor a Budapesti Európai Ifjúsági Központban, valamint a Magyar Tudományos Akadémia főépületében.

Fiatalok Magyarországon – Ifjúságszakmai program-sorozat 2022 őszén:

A hagyományos Ifjúsági Munka konferencia, valamint a Roma Ifjúsági Konferencia mellett helyi és regionális központokban olyan speciális workshopokat valósít meg a NIT, melyek az Év szakmai célrendszeréhez igazodnak. A Nemzeti Ifjúsági Tanács hagyományos rendezvényein igyekszünk minden évben az ifjúságszakmához kapcsolódóan olyan konferenciákat rendezni az érdeklődők számára, melyek aktuálisan kapcsolódnak az ifjúságot érintő problémákhoz, valamint lehetőséget biztosítanak a fiataloknak a fejlődésben és a jó gyakorlatok elsajátításában. Az Év fókuszát kihasználva szeretnénk bevonni minél több fiatal nemcsak a rendezvények megvalósításába, hanem már az előkészítési folyamatokba is. A helyi és regionális központokban megvalósuló workshopokon az év célrendszeréhez igazított készség- és képesség-fejlesztő képzéseken vonjuk be a fiatalokat.

⁹ Helyben is léteznek jó gyakorlatok a diákok számára. Bama.hu – 2022. 12. 01. <https://www.bama.hu/helyi-kozelet/2022/12/helyben-is-leteznek-jo-gyakorlatok-a-diakok-szamara> (Letöltés ideje: 2022. december 13.) A Nemzeti Ifjúsági Tanács Keszthelyen tartja szabadegyetemét. Hirbalaton.hu – 2022. 07. 10. <https://www.hirbalaton.hu/a-nemzeti-ifjusagi-tanacs-keszthelyen-tartja-a-szabadegyetemet-tvkeszthely-hu/> (Letöltés ideje: 2022. december 13.) A magyar fiatalok is dönthetnek Európa jövőjéről. Kultura.hu 2022. 05. 24. <https://kultura.hu/a-magyar-fiatalok-is-donthetnek-europa-jovojerol/> (Letöltés ideje: 2022. december 13.)

Az Ifjúsági Munka konferenciánkat (2022. október 25.), valamint a Roma Ifjúsági Konferenciánkat (2022. november 24.) a Budapesti Európai Ifjúsági Központ szakmai támogatásával valósítottuk meg. Újdonságként hirdettünk meg egy-egy hallgatói szekciót is a rendezvényekre, ezáltal az egyetemi ifjúságot, valamint a fiatal kutatókat is meg kívántuk szólítani. A Roma Ifjúsági Konferencia fókuszja a közoktatás, valamint a tehetséggondozás szakmai kérdései voltak. A regionális workshopokat a Nemzeti Ifjúsági Tanács tagszervezeteivel, valamint a Társadalmi Ügyek Munkacsoportjával közösen az önkéntesség és az európai szolidaritási értékek fókuszba állításával szervezzük meg 2023-as év elején.

„Magyar Fiatalok” könyvsorozat:

Új – neves társadalomkutató szakemberek, valamint az Y.Z. ifjúság szakmai folyóirat szerkesztőségének közös kooperációjában megjelenő –ifjúság szakmai elektronikus és offline könyvsorozatot indítottunk el, mely a hazai fiatalok aktuális helyzetét mutatja be egy-egy, az év céljaihoz kapcsolódó aspektusból. A kötet főszerkesztője dr. Pillók Péter és dr. Székely Levente ifjúságkutatók, szociológusok. A *Kívánj tized!* A magyarországi fiatalok nemzedéki önreflexiója és jövőképe kötet célja, hogy a fiatalok által a legégetőbb tíz probléma kontextusát megrajzolja, tudományos igényű részleteiben megvizsgálja, és támogatásokat nyújtson a területért felelős döntéshozóknak. A kötet további célja a Nemzeti Ifjúsági Tanács szakmai hátterének gazdagítása, az ifjúságról szóló diskurzus fenntartása és alakítása. A kötet 10 tanulmányt (és egy bevezetőt) tartalmaz, összesen kb. 250-300 oldalon, cikkenként 40 000 leütéssel (1 szerzői ív/tanulmány, összesen kb. 10 szerzői ív). A tanulmányok szerkezete törekszik az egységességre, tudományos megközelítést alkalmaz, helyzetképet, hazai és nemzetközi kontextust nyújt, és a jövőre vonatkozó várakozásokat is megfogalmaz. Az egyes tanulmányoknak nem szükséges a nagymintás ifjúságkutatás adataira támaszkodniuk, azonban az adatokon, szakirodalmon nyugvó és/vagy empirikus megközelítéssel kell élniük. A bemutató tervezett időpontja 2023. február 11-e.

A kötet szerzői ABC-sorrendben: Arnold Petra – Bördös Katalin – Engler Ágnes – Fekete Balázs – Grúz László

– Isépy Tamás – Képiróné Huber Judit – Kiss-Kozma Georgina – Kocsis János Balázs – Kollár Dávid – Koltai Luca – Koncz Péter – Pillók Péter – Pusztai Gabriella – Rosta Andrea – Ruff Tamás – Székely Levente.

Vállalkozásoktatás helyzetének felmérése Magyarországon:

A vállalkozói ismeretek oktatásának igénye egyre fiatalabb korban merül fel, amit uniós szinten elsősorban a munkahelyteremtés (különösen a fiatalok munkanélküliség csökkentése; NEET), a versenyképesség és a gazdasági növekedés ösztönzése indokol. A felsőoktatási intézményekben folyó vállalkozói ismereteket oktató kurzusok és programok mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap az általános és középiskolákban folyó vállalkozói ismeretek oktatása is. Ezzel szemben viszonylag kevés empirikus kutatás foglalkozik az általános és középiskolai oktatás szerepével, a 12-18 éves korosztályra összpontosító informális és nem formális vállalkozói oktatással, a fiatalok vállalkozói szándékának értékelésével. Ezért kutatásunk összegyűjti e kompetenciák elsajátítását biztosító iskolai programok, gyakorlatok és módszertanok jelenlegi tapasztalatait; felméri az érdekelt felek igényeit és meghatározza az oktatási rendszer javításának lehetőségeit. A kutatás eredményeit 2023-as év elején tervezzük bemutatni.

A YouthPass alkalmazhatóságának, relevanciájának és hatásának felmérése Magyarországon:

A YouthPass célja a fiatalok és az ifjúsági dolgozók foglalkoztathatóságának segítése, tudatosságának növelése azáltal, hogy segít az ifjúsági munkában és a szolidaritási tevékenység során szerzett kompetenciák leírásában, valamint tanúsítványban dokumentálja az elsajátított kulcskompetenciákat. Érdemes ugyanakkor megvizsgálni a YouthPass alkalmazhatóságát, relevanciáját és hatását Magyarországon: mennyire támogatja az ifjúsági munkások és a fiatalok foglalkoztathatóságát? Mennyire releváns, illetve hasznos a nem formális tanulási tevékenységben résztvevő fiatalok számára? Milyen a munkaerőpiacon való alkalmazhatósága?¹⁰ Ezekre a kérdésekre keressük a választ. A kutatás eredményeit 2023-as év elején tervezzük bemutatni.

¹⁰ Részletek: A Youthpass tanúsítvány hazai elismertségét vizsgálja a Nemzeti Ifjúsági Tanács - https://szolidaritasitestulet.hu/szolidaritasi_testulet_hirek/a-youthpass-tanusitvany-hazai-elismertseget-vizsgálja-a-nemzeti-ifjusagi-tanacs (Letöltés ideje: 2022. december 13.)

Programzáró sajtótájékoztató és disszeminációs esemény:

A nemzeti ügynökség (Tempus Közalapítvány), a hazai döntéshozói oldal (Kulturális és Innovációs Minisztérium), valamint a Nemzeti Ifjúsági Tanács közös szervezésű záróeseményének célja a projekt tervezett eseményeinek megismertetése, a várható és megvalósult eredmények bemutatása a közvélemény számára. Terveink szerint erre 2023. februárjában fog sor kerülni. Itt mutatnánk be többek között az Év eredményeit, vennék át oklevelüket az Ifjúság220 képzés végzett hallgatói, mutatnánk be a YouthPass kutatás eredményeit, valamint a Magyar Fiatalok könyvsorozat első kiadványát.

Elmondható összegzésként, hogy az év eddig megvalósult helyi, országos és nemzetközi eseményei során több ezer fiatalot értünk el és próbáltuk őket a meghatározott célok mentén aktivitásra bírni. Várakozásaink szerint az elkészülő szakmai kiadványok és szakpolitikai javaslatcsomagok pedig segíteni fogják a hazai és uniós szakpolitikai térben történő ifjúsági érdekképviseleti tevékenységünket, és hozzájárulnak a hazai ifjúságpolitikai diskurzus formálásához, alakításához.

TELEPÜLÉSI SZINTŰ IFJÚSÁGI KUTATÁSOK TAPASZTALATAI

– Gondi-Bokányi Zita – Tiszolci Péter –

Bevezetés

Tanulmányunk célja, hogy bepillantást adjon az immáron két éve zajló, idén decemberben záruló Az EFOP-1.2.3-VEKOP/15 – Komplex ifjúsági fejlesztések – új nemzedék újratöltve projekt kutatási lábának eredményeire. A munka nem egyszerű, 31 településen végeztünk helyi ifjúságkutatásokat, különböző módszerekkel és eredményességgel, ezért fontos leszögeznünk; a 31 település nem összehasonlítható, írásunk célja nem is ez, hanem hogy egy felvilágosítást adjunk számot, miért is fontos, hogy helyben, települési szinten történjenek kutatások.

A települési szintű ifjúságkutatás indokltsága

A helyi közösségek egyik legfontosabb motorja kell(ene), hogy legyen az ifjúság, ezért az ő valóóságuk megértése a mindenkori felnőtt társadalom feladata. A szélesebb körű változások megértéséhez szükséges tudnunk, hogy hogyan járulnak hozzá a fiatalok a társadalom átalakulásához és hogyan befolyásolják életüket a külső körülmények. Mindezekon túl a szakpolitikák, beavatkozások, programok, projektek, pályázatok és egyéb szakmai anyagok elkészítésekor elengedhetetlen, hogy a döntéshozók tisztában legyenek azzal, hogy amit tesznek, az várhatóan segíteni fog-e az adott célcsoportnak – jelen esetben a fiataloknak –, és ha igen, akkor milyen mértékben.

Nagymintás ifjúsági kutatások Magyarországon

Az ifjúság élethelyzetéről, életmódjáról és a jövővel kapcsolatos terveiről, illetve az ifjúságpolitikai döntések határáról rendszeres és megbízható adatok szükségesek, amelyekről a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról szóló 88/2009. (X. 29.) országgyűlési határozat a következőképp rendelkezik: „A Nemzeti Ifjúsági Stratégia célindikátorainak időszakos teljesülését rendszeres nagymintás ifjúságkutatások és ifjúsági célú statisztikai adatgyűjtés útján kell biztosítani.”

Ezen túl a Nemzeti Önkéntes Stratégia (2012–2020) az Önkéntesség Európai Éve kapcsán kitér arra, hogy „a tagállamok számára az európai év¹ célkitűzései között is megfogalmazott egyik szükséges intézkedés, hogy

az önkéntesség területén rendszeresen ismétlődő, átfogó kutatásokat szükséges végezni, és ezek eredményeit ismertetni kell a nyilvánossággal.”² Ezen kutatási eredmények is számos olyan adattal rendelkeznek, amik segítségével sikerül jobban megismernünk az ifjúságot.

A fiatalok aktuális élethelyzete, szociális státusza, kultúrafogyasztási, információszerzési, szabadidő-eltöltési szokásai, valamint társadalmi aktivitása meghatározza a beavatkozások lehetséges és szükségszerű irányait, aminek figyelembevétele előrevetíti a célok hatékonyabb és eredményesebb elérését.

Magyarországon 2000 óta négyévente végeznek országos szintű, nagymintás, reprezentatív ifjúságkutatást, mely egy átfogó, a fiatalok életét meghatározó valamennyi aspektusra kiterjedő képet ad a vizsgált korosztály élethelyzetéről, mely lehetőséget ad az eredmények összevetésére, az esetlegesen kirajzolódó trendek nyomon követésére.

Települési szintű ifjúságkutatások

Az országos ifjúságkutatások eredményei szilárd alapul szolgálnak a fiatalság megértéséhez, azonban a helyi, települési sajátosságokra nem világítanak rá.

Az Erzsébet Ifjúsági Alap Nonprofit Kft. EFOP-1.2.3-VEKOP/15 – Komplex ifjúsági fejlesztések – új nemzedék

¹ Önkéntesség Európai Éve 2011

² <https://2010-2014.kormany.hu/download/4/98/d0000/%C3%96nk%C3%A9ntes%20strat%C3%A9gia.pdf> (Letöltés dátuma: 2022. 11. 29.)

újrátöltve projekt³ rész céljai közé tartoztak olyan kutatási-elemzési tevékenységek, melyek a hazai fiatalok minél átfogóbb megismerésére, az ifjúságpolitika ágazati és társágazati, fejlesztési célú beavatkozásainak tervezési és megvalósítási mechanizmusainak vizsgálatára, valamint az önkéntesség (mint a társadalmi kohézió erősítésének egyik eszköze) elterjedtségének és esetleges gátló tényezőinek feltárására voltak hivatottak. A pályázati konstrukció célja volt, hogy támogassa a települési, térségi szintű ifjúsági munkát, segítse az önkormányzatokat (pályázókat) a településen zajló ifjúsági feladatok és szolgáltatások, programok tervezésében, összehangolásában. Kezdve a településen élő, tanuló fiatalok valós élethelyzetének, szükségleteinek, igényeinek és kezdeményezéseinek felmérésétől, a velük és az ifjúsági szakemberekkel, civil szervezetekkel közösen kialakított helyi ifjúsági stratégiák és cselekvési tervek elkészítésén, felülvizsgálatán keresztül a fiatalokkal foglalkozó helyi társadalmi szereplők, érintettek közötti együttműködés megteremtéséig.

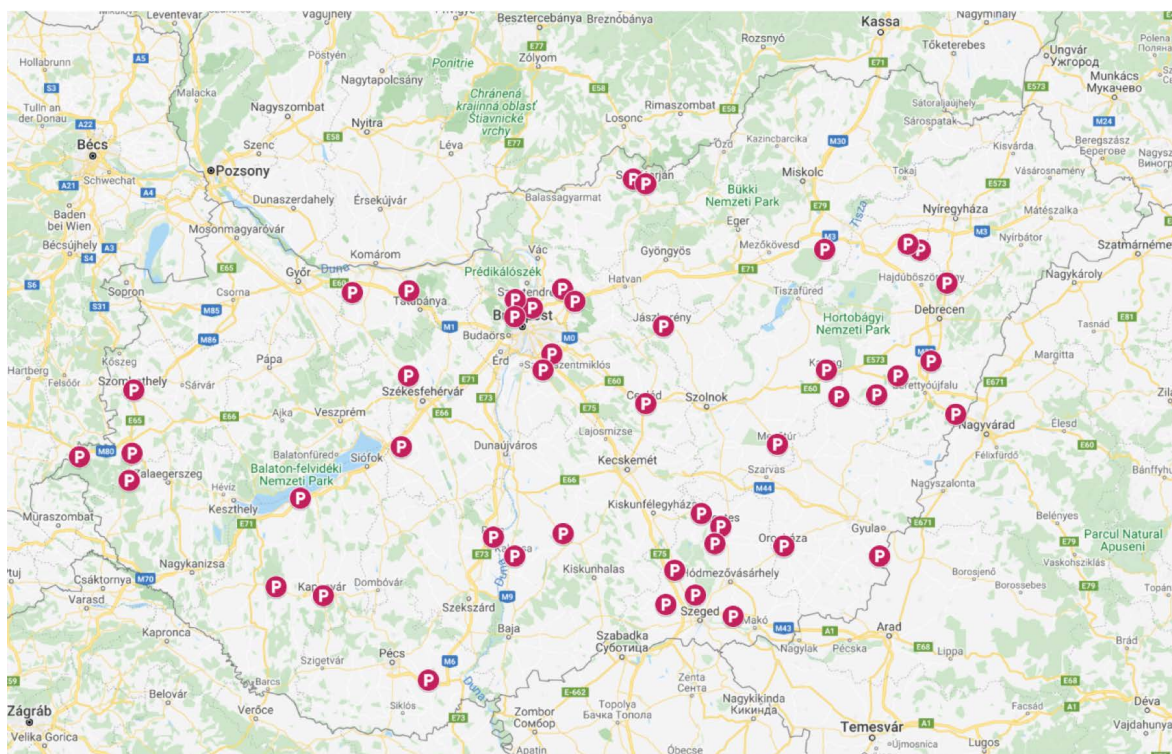
A nagymintás kutatások adataira épülve lehetőség nyílt területi fókuszú helyzetelemzések elkészítésére. Ezek keretein belül az adott régió sajátosságainak megismerése

segítette a helyi szintű programok, szolgáltatások irányainak meghatározását is, tekintve, hogy a korábbi ifjúságkutatások tapasztalatai is azt mutatták, hogy eltérések mutatkoznak az egyes régiók között a fiatalok élethelyzetének, lehetőségeinek, szükségleteinek és aktivitásának vonatkozásában. Az elkészült helyzetelemzések a területi szintű tervezés ifjúsági szemléletű megközelítéséhez is hozzájárultak.

Pályázat útján 2021 év elején az ERIFA ifjúság szakmai, valamint kutatás-módszertani tanácsadói szolgáltatást alakított ki, melyet pályázati úton kínált a települési önkormányzatok számára. A szolgáltatás révén olyan települési vagy térségi szintű ifjúsági stratégiai dokumentumok létrejöttét kívántuk megalapozni, amelyek hozzájárulnak a helyben élő, tanuló fiatalok aktivizálásához, elősegítik a szereplők közötti párbeszédet és a közös cselekvést.

A pályázott települések közül a projekt kutatócsoportja az elmúlt két évben országosan összesen 31 településen és fővárosi kerületben végzett kutatásokat.

1. ábra. Kutatási-elemzési tevékenységre pályázók területi elhelyezkedése



Forrás: saját szerkesztés

³ A projekt elsődleges célja egy, a fiatalokat célzottan megszólító, országos kihatású program megvalósítása a fiatal korosztály tagjai társadalmi aktivitásának növelése, valamint nyitott, elfogadó és befogadó szemléletmódjának megerősítése érdekében. - <https://unp.hu/projekt>

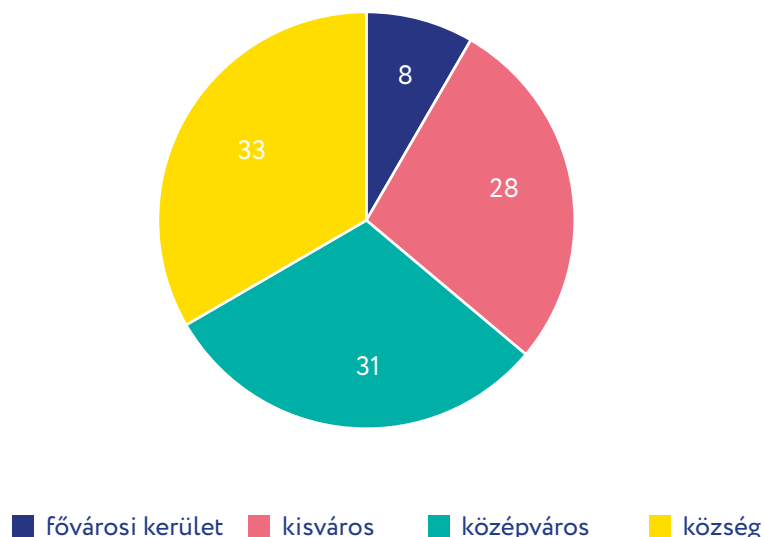
Egy ifjúságpolitikai koncepció megalapozása hosszú munkafolyamat, amely több helyi szervezeti egység és több szervezet közös munkája, melynek során városfejlesztési szempontokat is figyelembe kell venni. Ehhez a feladathoz a projekt kutatási csoportja tudásával, infrastruktúrájával, a korábbi helyi és országos kutatásokból felhalmozott adatokkal, illetve azzal a komplex kutatással járult hozzá, amely konkrétan megalapozza a koncepció kidolgozását. A kutatás eredményei és az egyéb adatok alapján a település az ifjúságpolitikai koncepciójának kidolgozásához adott alapot.

A kutatás megtervezésekor a legfőbb cél volt tájékoztatást nyújtani a helyi döntéshozóknak arról, hogy az egyes kutatási kérdéseket milyen módon tudjuk megközelíteni; hogyan tudjuk a településen már meglévő anyagokat begyűjteni, azok tartalmát felhasználni, korlátait megérteni és arra alapozott további kutatást végezni. Következő lépésként feltártuk az egyes települések stratégiáit – ezek minőségében (érvényes vagy lejárt) és mennyiségében jelentős különbségeket tapasztaltunk. Ezt követően került sor településenként a módszerek kiválasztására: a kérdőíves felmérés, fő-

kuszcsoportok és félig strukturált interjúk mindegyike megfelelő módja az adatgyűjtésnek, mindegyik segít megérteni a helyi fiatalokkal kapcsolatos kérdéseket. Azt, hogy melyik településen milyen módszerrel vizsgálódtunk egyrészt egyéni, települési igények alapján, másrészt a települési erőforrás, harmadrészt pedig a település megismerése után a szakértői csapat döntötte el és a települési jellegzetességekre szabta.

Az összes pályázó harmada község⁴ volt, közel harmada középváros, bő negyede kisváros, míg 8 százalékuk fővárosi kerület. Részben a koronavírus-járvány miatt, részben pedig a célcsoport könnyebb elérése érdekében, a legtöbb településen online kérdőíves módszerrel vizsgálódtunk. Jellemzően a kisebb településeken, ahol közvetlenebb kapcsolat mutatkozott a fiatalokkal, személyes felkeresésen alapuló, papír alapú önkitöltős kérdőívezést folytattak az önkormányzat munkatársai.⁵ A kérdőívek kitöltéseinek a száma nagyban függött a települések aktivitásától, a bevont ifjúsági szervezetek hatékonyságától, így településenként nagyon eltérően alakult, hány fiatal töltötte ki az adott kérdőívet.

2. ábra. A pályázó települések eloszlása településméret szerint, százalékos megoszlás



Forrás: ERIFA települési ifjúsági adatok, saját szerkesztés

⁴ Népességszám szerinti kategorizálás:
Középváros – 20-100 ezer fő között
Kisváros – 5-20 ezer fő között
Község – 5 ezer fő alatt

⁵ A kérdőívek terjesztéséért minden esetben az adott pályázó felelt.

A konceptualizálás során az egyes települések eltérő igényeket fogalmaztak meg, melynek köszönhetően a helyi ifjúságkutatások rendkívül személyreszabottá váltak. A fő cél minden esetben az adott települések segítése volt, az összevethetőség a kevert és nem egységes metódus miatt a kutatássorozat elején elvetésre került.

Abban minden települési szakember egyetértett, hogy a fiatalság meghatározása nem azonos a gyermekkorral (0–8), hanem a kortárs csoport megjelenésétől a másokért való felelősségvállalásig terjed (8–30). A korcsoport meghatározása nehéz, mert egyszerre jelent státuszt, élethelyzetet, értékorientációt, szokásokat és identitást. A szakpolitikusok által készített ifjúsági stratégiák leginkább a 15–29 éves korosztályra fókuszálnak (Déri – Gulyás, 2017), azonban a helyi kutatások során az életkori behatárolást rugalmasan kezeltük. Az egyes települések esetében ennél a korcsoporti behatárolásnál jóval fiatalabbak, illetve jóval idősebbek is beletartoztak. Azon településeken, ahol eltértünk a fenti korosztálytól, a legalacsonyabb életkor 12 év volt, míg a legidősebb korosztályba a 35 évesek tartoztak. Az összes település kitöltőinek átlagéletkora a vizsgált időszakban 19,7 év volt.

A személyre szabottság a kutatási kérdésekben, ezáltal az kérdőívek és az interjúk témáiban is megjelentek. A településen élő és/vagy tanuló fiatalok valós élethelyzetének, szükségleteinek, igényeinek és kezdeményezéseinek felmérése során az alábbi témák jelentek meg:

- oktatás, továbbtanulás, pályaválasztás, munkaerőpiac
- szabadidő, közösségi programok és szolgáltatások ismertsége, hiányzó szolgáltatások és lehetőségek, igények felmérése
- fiatalok helyben tartása
- települési ifjúság önképe, jövőképe
- a települési ifjúsági önreprezentáció igénye, lehetőségei
- fiatalokkal kapcsolatos előítéletek a településen
- egészség és sport
- vallásosság
- közösségi aktivitás, önkéntesség, közösségi részvétel, önszerveződés

⁶ Magyar Fiatalok, 2020

⁷ Ifjúság 2008

⁸ Magyar Ifjúság 2012

⁹ Magyar Ifjúság 2016

- vállalkozóvá válás
- kommunikációs csatornák, tájékozási platformok
- társadalmi szerepvállalás, (közéleti) aktivitás
- ifjúsági érdekérvényesítés (motivációk és igények)

Tapasztalataink alapján a személyreszabottság nagyban növelte a kutatás sikerességét. Azokon a településeken, ahol a települési szakemberek aktívan részt vettek a munkában, a kérdőívek kitöltési rátája magasabb volt, valamint a válaszmegtagadás is kis mértékben volt jelen. A legtöbb településen mélyebb elemzéseket tudtunk végezni annak érdekében, hogy a települési szakértők minél pontosabb képet kapjanak az ifjúság helyzetéről, ezzel hozzájárulva egy megalapozott stratégiát elkészítéséhez vagy a meglévő stratégiájuk felülvizsgálatához.

A települési szintű ifjúsági kutatások felvillantott eredményei

A fejezetben három fő kérdést emeltünk ki, melyek több településen lekérdezésre kerültek. Ezek összesített, felvillantott bemutatására vállalkozunk, az összehasonlíthatóság a már többször említett eltérő elemszám és nem reprezentatív minta miatt nem lehetséges.

Szinte mindegyik településen elkészítettük a helyi fiatalok problématerképét, melyet összevetettünk az országos adatokkal. A 2020-as nagymintás ifjúságkutatás⁶ alapján elmondható, hogy országos szinten a 15–29 évesek generációjuk legégetőbb problémáinak a bizonytalanságot és a kiszámíthatatlan jövőt (mely nem meglepő a koronavírus-járvány időszakában), valamint az anyagi nehézségeket, az elszegényedést jelölték meg. Az elmúlt évek során átalakulás figyelhető meg, hiszen a korábbi kutatási hullámok problématerképei más-más motívumot jelöltek; 2008-ban⁷, 2012⁸-ben és 2016⁹-ban a pénztelenség, szegénység, elszegényedés és létbizonytalanság állt az első helyen.

A települések esetében legtöbbször a szórakozási és ismerkedési lehetőségeket jelölték, mely probléma mögött a fizikai tér, a programok hiánya áll; ezekkel a településeknek kiemelten kell foglalkoznia. Második helyre a céltalanság került, az, hogy nem tudják, mit akarnak. A

megkérdezett fiatalok sokszor nem tudják, hogy helyben milyen lehetőségek vannak, kihez tudnak fordulni bizonyos esetekben. Harmadik helyen a baráti társaságok és közösségek hiánya áll. Ebbe valószínűsíthetően a

koronavírus-járványnak nagy szerepe volt; a programok hiánya, a közösségi terek kötelező bezárása, az online oktatás mind hozzájárult ahhoz, hogy ezen probléma előrébb sorolódjon.

1. táblázat. Az ifjúság legégetőbb problémái országosan és a települési ifjúsági adatok tükrében, százalékos megoszlás az esetek százalékában, az első három hely alapján sorrendbe állítva, N=14 település

	Magyarország	Települési adatok összesített tapasztalatai
1.	Bizonytalanság, kiszámíthatatlan jövő	Szórakozási és ismerkedési lehetőségek hiánya
2.	Anyagi nehézségek, eszegényesedés, szegénység	Céltalanság, nem tudják mit akarnak
3.	Céltalanság, nem tudják mit akarnak	Baráti társaság hiánya

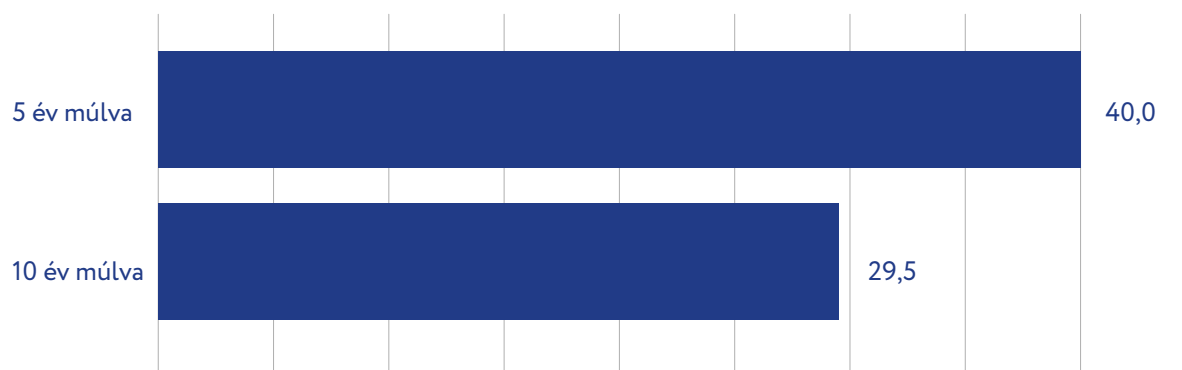
Forrás: Magyar Fiatalok 2020 (Ön szerint ma Magyarországon melyik az ifjúság legégetőbb problémája?), ERIFA települési ifjúsági adatok 2022 (Szerinted melyek az ifjúság legégetőbb problémái a településen, ahol élsz?)

A pályázó települések vezetői kiemelt kérdésként kezelik azt, hogy vajon a fiatalok hol képzelik el a jövőjüket, és mit lehet azért tenni, hogy a településen maradjanak. A migráció ezt a korosztályt kiemelten érinti, a kistelepüléseken ráadásul fokozottan jelen van a továbbtanulási és a munkahelyválasztási döntéseknek köszönhetően. Az országban belüli vándorlásra jellemző, hogy rövid távolságokra történik, a korábbi szuburbanizációs tendenciák árnyalódtak. Az elvándorlás gazdasági motivációi mellett a külföldi nyelvtanulás, a szakmai fejlődés és a tapasztalatszerzés a legfontosabb szempont (Gödri, 2018). A Magyar ifjúság 2012 kutatás adatai szerint 15–29 évesek 24 százaléka hosszú

távra (5 évnél hosszabb időre) kívánt elköltözni az országból (Ruff, 2013). A 2016-os ifjúságkutatás eredményei szerint a férfiak, a 20–24 év közöttiek, a szakiskolások, a megyeszékhelyen és községben élők, illetve a munkanélküliek tervezik legnagyobb százalékban elhagyni az országot a jobb megélhetés jegyében (Bokányi et al., 2018).

Az általunk vizsgált települések fiataljainak többsége (40 százaléka) rövid távon nem kíván elköltözni arról a településről, ahol jelenleg is él, azonban, ha 10 év távlatában vizsgálódunk, a megkérdezettek csupán harmada maradna a saját településén.

3. ábra. Saját településen a jövőben, százalékos eloszlás (Hol képzeld el a jövődet...? 5 és 10 év múlva **saját településen**, N=25 település)

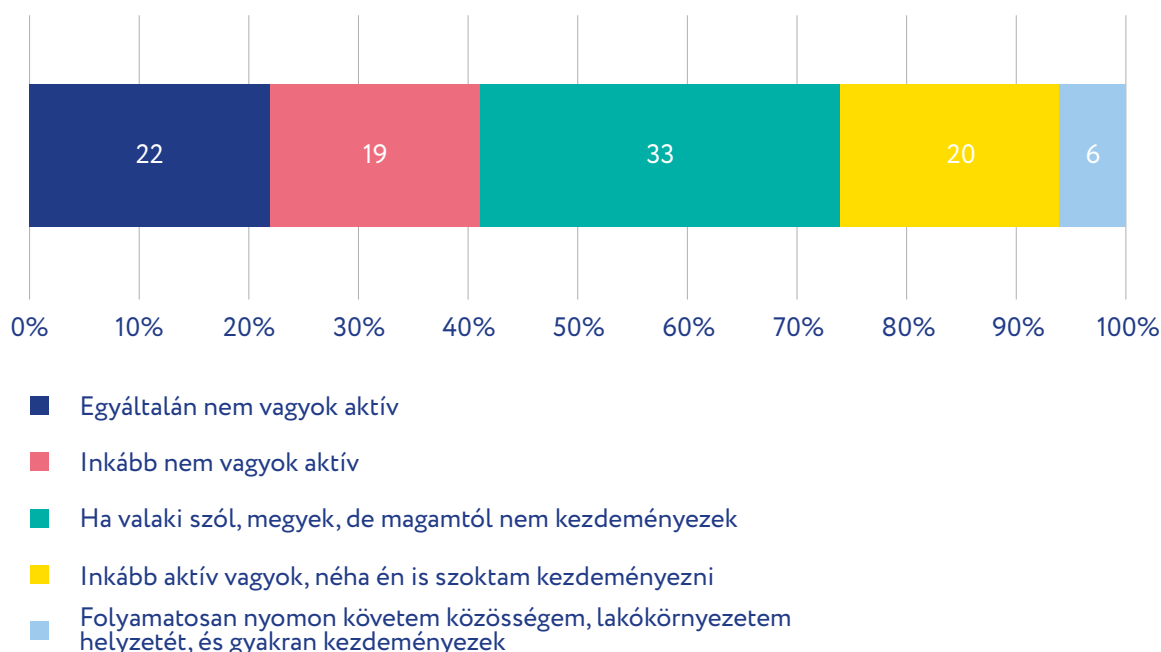


Forrás: ERIFA települési adatok 2022 (Hol képzeld el a jövődet 5 / 10 év múlva?)

Végül a harmadik legtöbbet vizsgált kérdésünk a település életében való részvétel, az egyéni aktivitás. A fiatalok aktív részvétele egy település életében társadalmi integrációjuk egyik legfontosabb terepe, amely a mindennapi életbe való bekapcsolódást és az aktív állampolgárság egyik elemét jelenti – mindezt természetesen nem minden esetben szervezett keretek között. Egy helyi programon való részvétel legalább annyira fontos, mint akár egy ifjúsági demokratikus szervezet tagjának lenni. De hogyan is látják magukat a fiatalok, és erre hogyan kell reagálnia egy település vezetésének?

A megkérdezett fiatalok harmada úgy jellemezte a saját aktivitását, hogy ha valaki szól neki, akkor megy, de magától nem kezdeményez. A fiatalok bő ötöde (22 százalék) egyáltalán nem tartja magát aktívnek, míg további ötödük (19 százalék) inkább nem aktív. A válaszadók negyede mondható teljesen aktívnek, 20 százalékuk vallja magát annyira aktívnek, hogy néha ő is kezdeményez, míg 6 százalékuk folyamatosan nyomon követi a közösséget, lakókörnyezete helyzetét, és gyakran kezdeményez ő maga is.

4. ábra. A megkérdezett fiatalok aktivitása, százalékos eloszlás, N=27 települése



Forrás: ERIFA települési adatok 2022 (Kérjük értékeld, mennyire tartod magad aktívnek a településed közösségi életében!)

Összegzés

A közel két évig tartó munkánk során földrajzi elhelyezkedését, jellegét, valamint méretét tekintve többféle településsel dolgoztunk együtt. A közös munka során számos, a kiemelt projekt megvalósítási időszak után is fennmaradó szakmai kapcsolat alakult ki. Tapasztalataink szerint a szakmai együttműködések, a kommunikáció, a partnerség az egyik fő mozgatórugója a kissé töredezett koordinációjú települési szintű ifjúsági munka minőségi végzésének. Ahogyan már bemutattuk, a felmérések kérdőívei jóval több fiatalhoz jutottak el azokon a településeken, ahol valamilyen szintű ismertsége volt a

helyi szakembereknek. Továbbá kiemelendő az az általános megállapítás, hogy a fiatalok településről, a helyi életminőségről alkotott véleménye mennyit ér egy-egy önkormányzat számára. A fent bemutatott módszer egy pillanatképet ad az épp ott és épp a korcsoportba tartozó lakosok véleményéről, kilátásairól, terveiről. Ez a kép azonban folyton változik; a település vagy a társadalom életében bekövetkezett kisebb változások is könnyen befolyásolják azt. Véleményünk szerint a folyamatos, nem csak hosszabb-rövidebb kihagyásokkal felvett kérdőívvel, fókuszcsoporttal kellene lehetőséget biztosítani

annak, hogy a fiatalok kifejezzék véleményüket. Azokon a településeken, ahol folyamatos, nyílt és közvetlen kommunikáció folyik az ifjúsági korcsoportok, valamint a helyi szakemberek, döntéshozók között, ott az elemzés megállapításai láttán sem voltak óriási meglepetést okozó eredmények, mivel valós ismeretük van a korcsoport összetételéről, helyzetéről, véleményéről.

Munkánk végeztével talán az a legfontosabb megállapításunk, hogy az elkészült helyzetképek – a kutatói munka szépségein és nehézségein túl – a települési szintű tervezési folyamatokban abban az esetben érnek bármit is, ha a véleményalkotás módja, tartalma, eredményeinek megállapítása, valamint az erre a helyzetre meghozott helyi intézkedések a fiatalokkal közösen kerülnek kialakításra és megvalósításra.

Irodalomjegyzék

Bauer B. – Pillók P. – Ruff T. – Szabó A. – Szanyi F. E. – Székely L.: Ezek a mai magyar fiatalok!, Új Nemzedék Központ Nonprofit Közhasznú Kft.

Bauer B. – Pillók P. – Szabó A. – Ruff T. – Szanyi F. E. – Székely L. (2016): Magyar Ifjúságkutatás 2016 eredményei. Gyorsjelentés a Kárpát-medencei fiatalokról

Bauer B. – Pillók P. – Szabó A. (2011): Mozaik2011 - magyar fiatalok a Kárpát-medencében: kutatási jelentés, Belvedere Meridionale; Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet

Bauer B. – Szabó A. (2009): Ifjúság 2008 Gyorsjelentés, Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet

Bokányi Z., Gyorgyovich M. & Pillók Péter (2018). Rétegek és társadalmi mobilitás a fiatal társadalmi csoportban. In: Székely L. (szerk.), *Magyar fiatalok a Kárpát-medencében* (pp. 141–182.), kiadás helye: Budapest, Kutatópont Kft..

Déri A. & Gulyás B. (2017). *Helyben hogyan? A települési ifjúsági munka gyakorlati kiindulópontjai*. Hódmezővásárhely: Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzati Társaság.

Domokos T., Kántor Z., Pillók P. & Székely L. (2021). *Magyar fiatalok 2020, Kérdések és válaszok – fiatalokról, fiataloktól*. Budapest: Erzsébet Ifjúsági Alap Nonprofit Kft. Letöltés dátuma: 2022. 09. 09., forrás: https://tarsadalomkutato.hu/wp-content/uploads/2021/07/magyar_ifjusag_2020_web-v%C3%A9g.pdf

Fazekas A. & Nagy Á. (2016). Kilátástalanság?: A fiatalok legégetőbb problémái. *Magiszter*, 4, 5–19.

Gödrösi I. (2018). Nemzetközi vándorlás. In: Monostori J., Óri P. & Spéder Zs. (szerk.) *Demográfiai portré 2018*. KSH NKI, Budapest: 237–270.

Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról szóló 88/2009. (X. 29.) országgyűlési határozat

Nemzeti Önkéntes Stratégia 2012 – 2020. Letöltés dátuma: 2022. 11. 29., forrás: <https://2010-2014.kormany.hu/download/4/98/d0000/%C3%96nk%C3%A9ntes%20strat%C3%A9gia.pdf>

Ruff T. (2013): Ifjúsági mobilitás: hajlandóság, lehetőségek és tervek, In: Székely, Levente (szerk.) *Magyar ifjúság 2012: tanulmánykötet*, Kutatópont (2013) pp. 152-178.

EU PERCEPCIÓJA A FIATALOK KÖRÉBEN

– Kolozsvári Krisztina – Pillók Péter –

2022-ben összeurópai szinten kitűzött céllá vált, hogy a tagállamok, regionális és helyi hatóságok együttműködésének megvalósulásával a fiatalok olyan ismeretekre tegyenek szert és olyan programokban vegyenek részt, melyeknek köszönhetően az ifjúság részvétele hangsúlyosabb szerepet kap a jövőépítésben, egy környezetkímélő, befogadó és digitalizált Európai Unió létrehozásában (European Commission, 2021). Jelen cikkünkben a folyóirat negyedik (aktuális) lapszámának tematikájához igazodva a Századvég Konzorcium kérdőíves közvélemény-kutatásának adatait felhasználva, valamint az Európai Unió jövőjéről szóló kvalitatív kutatás rövid áttekintésével mutatjuk be, hogyan vélekednek a fiatalok az EU-ról, annak tevékenységéről és válságkezeléséről, hogyan alakul az intézményi bizalom és érdekképviselet, valamint az Európai Unió jövőképe.

Módszertan és a minta összetétele

A Századvég Konzorcium 2022. január 3. és február 14. között reprezentatív, nagymintás kutatást végzett 30 ezer fő megkérdezésével Európa 30 országában.¹ A felmérés CATI módszerrel² történt, véletlenszerűen kiválasztott, felnőtt korú személyek megkérdezésével. Minden egyes országban nemre, korcsoportra és régióra reprezentatív a minta. Jelen esetben nem célunk az egyes országok közötti különbségek elemzése; összességében szeretnénk az EU fiataljainak véleményét bemutatni. Az összesített eredményeket az országok lakosság számára nézve súlyozva ismertetjük.

A megkérdezettek 49%-a férfi, 51%-uk pedig nő. Az eredmények közléséhez négy életkori kategóriát hoztunk létre: 18–24 éves korosztályba 10%, a 25–29 éves korosztályba 9%, a 30–34 éves korosztályba 9% tartozik, míg a válaszadók 72%-a 34 évnél idősebb.

Az Európai Unió megítélése, tevékenységének értékelése

Az Európai Unió megítélése mind az unió, mind pedig Magyarország vonatkozásában vizsgálva pozitív, 2007 óta tulajdonképpen most a legnagyobb az EU támogatottsága a polgárok körében (European Parliament, 2021). A magyar lakoságnál megoszlanak a vélemények, de itt is

érezhető a Nyugat felé történő közeledés. Az unióról kedvezőbben vélekednek a 18–24 éves és 25–29 éves korcsoport tagjai, az életkor előrehaladtával, és főként a 34 év felettek körében viszont egyre erősebben tetten érhető a pesszimizmus.

Az Európai Unió tevékenységének megítélését több kérdéssel, több szakpolitikai területen mértük fel, melyek közül most hármat emelünk ki. Az első kérdés a gazdasági tevékenység értékelésére vonatkozott. Ezt követően az Európai Unió migrációs politikájának, valamint a természet- és klímavédelemmel kapcsolatos tevékenységének értékelésére kértük a válaszadókat. Az eredmények alapján egyértelmű középre húzás látható, tehát egyformán inkább jónak értékeli minden korcsoport az EU tevékenységét, ugyanakkor mindhárom értékelésnél a fiatalabbak mutatkoznak a legjobban értékelőnek. Érdekes, hogy az EU migrációval kapcsolatos tevékenységének értékelésénél nemcsak a fiatalok, de még az idősebb korcsoportok tagjai is igen elítélőnek mutatkoznak.

Kétségtelenül tetten érhető az a polgári felfogás, amely szerint az Európai Uniónak jól látható gazdasággal összefüggő felelőssége és feladatai vannak: nemcsak, hogy van elég hatalma a gazdasági érdekek védelmére és a válságok

¹ Jelen kutatásban az Európai Unió tagországai, valamint az Egyesült Királyság, Svájc és Norvégia adatait közöljük.

² Computer Assisted Telephone Interviewing

kezelésére, de a polgári jogok és érdekek képviselőjére és egy jól működő demokrácia kiépítésére is képes.

Az elégedettségi index alapján (1. táblázat) úgy tűnik, azok, akik gyengének értékelik az Európai Unió tevé-

kenységét – és itt most kiemelten életkori tekintetben a 34 év felettiokről beszélhetünk –, kevésbé elégedettek, míg azok, akik az EU-t pozitívabban értékelték – ez esetben a 18–29 évesek – inkább elégedettek az Európai Unióval.

1. táblázat. EU elégedettségi index (korcsoportok szerint)

A kérdezett életkora kategóriákban	Átlag	Elemzés	Szórás
18–24 éves	3,5	2828	1,77088
25–29 éves	3,2	2639	1,89298
30–34 éves	3,1	2517	2,01775
34 év feletti	2,7	22020	2,05460
Teljes minta	2,9	30003	2,03248

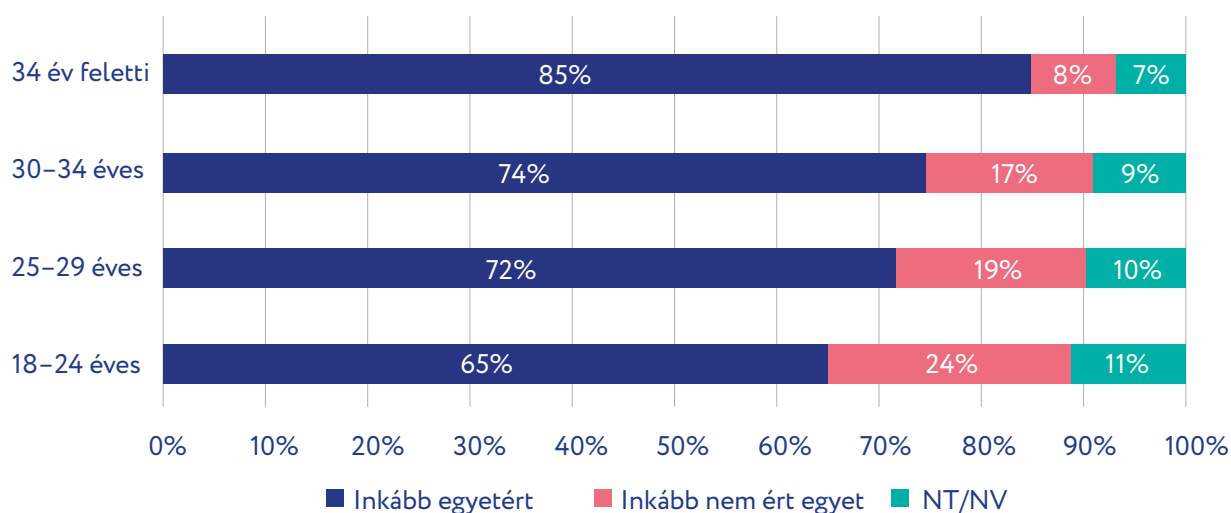
Forrás: Századvég-szerkesztés

További vizsgálat tárgya lehet, hogy mi az oka a peszszimizmusnak és elégedetlenségnek, ugyanakkor jelen cikknek nem célja az ok-okozati viszonyok feltárása.

Mindazonáltal nagy az egyetértés a fiatalok és idősebbek között abban, hogy egyszerűsíteni és átláthatóbbá kell tenni az Európai Unió működését (1. ábra).

1. ábra. Az EU működésének egyszerűsítése és átláthatóbbá tétele (korcsoportok szerint, %)

Ön inkább egyetért, vagy inkább nem ért egyet az alábbiakkal?
Egyszerűsíteni és átláthatóbbá kellene tenni az Európai Unió működését.



Forrás: Századvég-szerkesztés

Intézményi bizalom és érdekképviselet

Az Európai Unió tevékenységének értékelése mellett a kutatásban kitértünk arra, hogy az átlagpolgár mennyire

bízik az EU-ban mint intézményben, valamint hogy szerinte megfelelően képviselik-e az érdekeit és jogait, végül pedig, hogy mennyire érzékelhető a bürokrácia hatása.

Egy folyamatosan visszatérő kérdés az EU szintjén is, hogy mennyire lehet és kell reformálni az EU intézményrendszerét – ennek komoly politikai és szakpolitikai vetületei vannak.

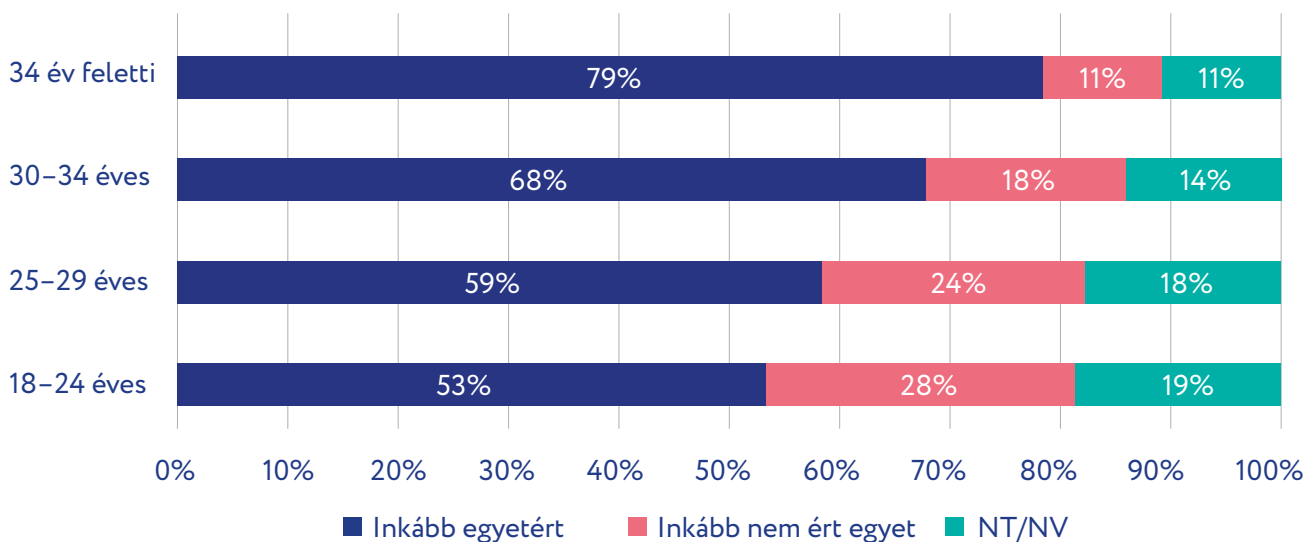
A kutatás eredményei alapján egyértelmű a középre húzás az intézményi bizalom tekintetében: a válaszadók 17%-a teljes mértékben, 52%-a valamennyire és 27%-a egyáltalán nem bízik az Európai Unióban. A bizalmatlanság az életkor függvényében növekszik, bár ez nem meglepő, ha megnézzük az érdekképviseléssel összefüggő kérdésre adott válaszokat, ahol az idősebbek – 34 év feletti – úgy vélik, érdekeiket inkább nem képviselik Brüsszelben (55%). Érdekes, hogy bár a fiataloknál magasabb a bizalom mértéke, mégis náluk is erősen jelen van az álláspont, miszerint érdekeiket nem képviselik megfelelően Brüsszelben: a 18–24 évesek körében 49% szerint inkább igen és 37% szerint inkább nem, míg a 25–29 évesek körében ez az arány már 45% és 43%.

A megkérdezettek többsége (53% százalék) szerint létezik az Európai Unióban egy kettős mérce, tehát az országok ügyeit nem egyformán kezelik. A kettős mérce létezését még a legfiatalabbak is határozottan érzékelik (18–24 éveseknél 45%, 25–29 éveseknél 47%).

Minden életkori kategóriában nagy az egyetértés, hogy az unióban csökkenteni kell a brüsszeli bürokráciát, az arra költött pénzt és a bürokraták létszámát: a 18–24 évesek 53%-a, a 25–29 évesek 59%-a, a 30–34 év közöttiek 68%-a, a 34 év felettieknek pedig 79%-a értett egyet az állítással (2. ábra). Ugyanígy a megkérdezettek relatív többsége – minden korcsoportban 60%-ot meghaladóan – inkább egyetértett azzal az állítással, miszerint abban az esetben, ha baj van és Brüsszel nem lép időben, a brüsszeli vezetőknek felelősséget kell vállalniuk, esetlegesen le kellene mondaniuk.

2. ábra. Brüsszeli bürokrácia az Európai Unióban

Ön inkább egyetért vagy inkább nem ért egyet az alábbiakkal?
Az Európai Unióban csökkenteni kellene a brüsszeli bürokráciát, az arra költött pénzt és a bürokraták létszámát



Forrás: Századvég-szerkesztés

Válságkezelés az unióban

Az elmúlt években az Európai Unió a „válságok korát” élte: a koronavírus-járvány mellett a teljes uniót sújtja az energia- és klímaválság, az orosz–ukrán háború miatti szankciók és gazdasági válság, a migrációs válság, valamint egyfajta identitásválság is. Kétségtelen, hogy a válságok által leginkább sújtott csoport az ifjúság, akik

ugyan kevésbé aktív résztvevői a politikai döntéshozatali folyamatoknak, bevonásuk mégis nélkülözhetetlen a javaslatok megvalósításához.

A koronavírus-járvány kezelésével kapcsolatos kérdéseink megválaszolásánál és a válsághelyzetek kezelésére vonatkozó állításoknál egyértelműen kirajzolódott,

hogy a polgárok többsége szinte elvárja, hogy az EU rendelkezzen bizonyos kompetenciával a válságok leküzdéséhez. Általánosságban véve úgy látjuk, hogy az Európai Unió koronavírus-járvány elleni küzdelme „jónak” mondható: a 18–24 évesek 16%-a értékelte kiválónak és 42%-a jónak az EU tevékenységét, ugyanígy a 25–29 évesek is inkább jónak (12% kiválónak és 41% jónak) minősítették az EU tevékenységét. Az idősebb korcsoport tagjainak megítélése ebben a kérdésben is inkább negatív: a 34 év felettiiek 46%-a inkább gyengének értékeli az EU koronavírus-járvány kezelési tevékenységét. Az Európai Unió vakcinabeszerezési és oltási programja szintén jónak mondható: a megkérdezettek 15%-a kiválónak, 48%-a jónak minősítette az EU ezen tevékenységét, a korcsoportok között itt nincsenek szignifikáns eltérések.

Az uniós polgárok – köztük a magyarok is – úgy vélik, hogy a koronavírus-járvány komoly gazdasági-pénzügyi következményekkel jár. Itt leginkább az áremelkedés,

infláció, megélhetési nehézségek mutatkoznak hangsúlyosabb problémának. A megkérdezettek fele (50%) ugyanakkor optimista abból a szempontból, hogy szerintük a gazdaság a következő években helyre fog állni, tehát bíznak az Európai Unió koronavírus-járvánnyal összefüggő jövőbeli döntéseiben.

Az Európai Unió válságkezelésével párhuzamosan érdemes szót ejtenünk arról, hogy melyek azok a problémák, melyek a fiatalok számára nemcsak országon, de Unión belül is kiemelten égető problémaként jelentkeznek, tehát EU szinten érdemes és szükséges kezelni. A leghangsúlyosabb kérdések között említendő az anyagi nehézség és elszegényedés, az oktatási rendszer helyzete, a klímaváltozás, valamint a munkanélküliség és bevándorlás kérdése. Kitekintésként mutatjuk, hogy a nagymintás ifjúságkutatás adatai alapján Magyarországon melyek a jelenleg legégetőbbnek mutató problémák, melyekre EU-szinten is várjuk a megoldásokat (3. ábra) (Székely, Pillók, Kántor, & Domokos, 2020).

3. ábra. Az ifjúságot érintő tíz legégetőbb probléma Magyarországon, 2020 (%)

Ön szerint ma Magyarországon mi az ifjúság legégetőbb problémája?



Forrás: Századvég-szerkesztés a 2020. évi nagymintás ifjúságkutatás eredményei alapján

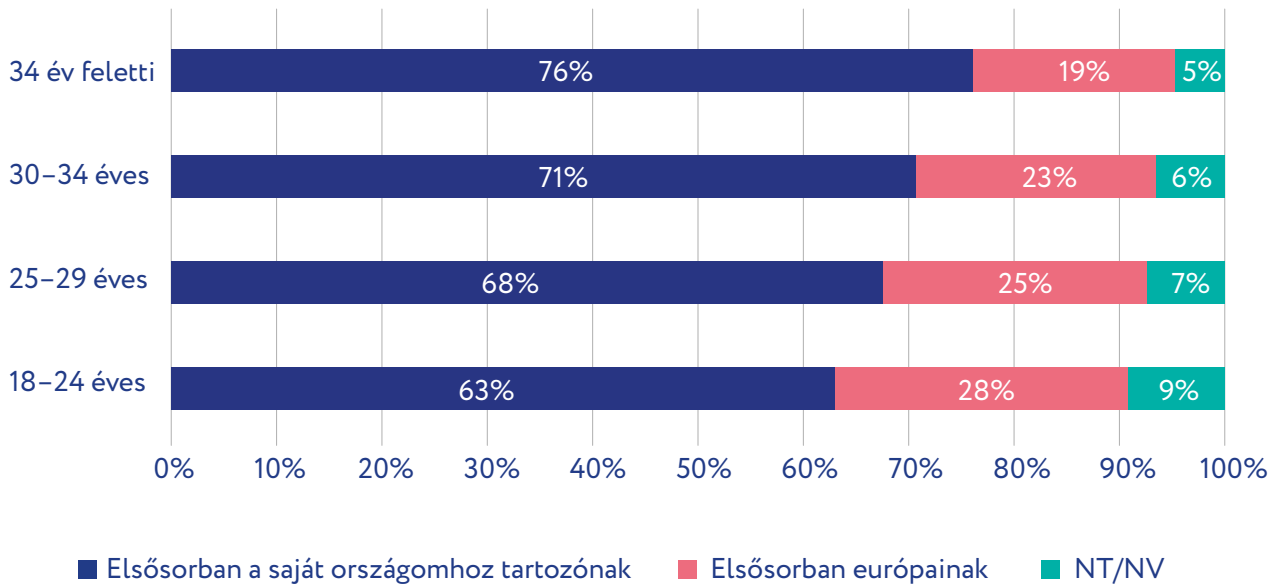
Identitáskérdés az unióban

2022-ben a Századvég kutatása alapján a megkérdezettek többsége (74%) elsősorban saját országához tartozónak érzi magát, majd csak ezt követően azonosítja magát európaiként (4. ábra). A válaszadók

egyötöde tartja magát mindösszesen európainak. Ez aligha meglepő, tekintve, hogy mindannyian különböző háttérrel, eltérő életpaszttal rendelkezünk, sőt, olyan kulturális és etnikai környezetben nevelkedtünk, amely igen távol áll a körülöttünk élőkétől.

4. ábra. Identitáskérdés (korcsoportok szerint, %)

Ön elsősorban inkább a saját országához tartozónak vagy inkább európainak tartja magát?



Forrás: Századvég-szerkesztés

Az egyén hovatartozását, identitását először családi és közeli kapcsolatai alapján határozza meg, majd később ez bővül és megjelenik a munkahelyi és csoportazonosulás, társadalmi identitás. A társadalmi identitás az „önmeghatározás olyan szempontjainak elsajátított rendszere, melyek révén az egyén önmagát sok más hozzá hasonló egyénnel együtt bizonyos társadalmi csoportok tagjaként azonosíthatja, kielégítve ily módon az önnön létére, mivoltára vonatkozó kérdés szükségletét, illetve lecsillapítva az e kérdés megválaszolatlansága folytán keletkező bizonytalansági érzéseket” (Csepeli, 1984/3).

Az azonosulási folyamat során egyik hovatartozás fontosabbnak tűnik, mint a másik, ezt figyelembe véve nem meglepő, hogy valaki inkább Európához, mások pedig saját országukhoz érzik magukat identitás szerint közelebbinek. Mindenekelőtt azt szükséges kihangsúlyozni, hogy az Európai Unióval történő azonosulás akkor fog erősödni, amikor egy olyan nemzetfogalom alakul ki, ahol nyitottak vagyunk más nemzetek értékeire és azonosulunk mások problémáival és utat nyitunk egymás irányába (Csepeli, 1984/3).

Az Európai Unió jövője

Az Európai Unió jövőjével kapcsolatban a Századvég kutatása kitért egyrészt arra, hogy vajon az uniós polgárok szerint létezni fog-e tíz év múlva Európai Unió, másrészt,

hogy a következő generációk számára az unió jobb vagy rosszabb életet biztosít majd, harmadrészt pedig arra, hogy a gazdasági helyzet hogyan fog alakulni. A válaszok alapján egyértelmű, hogy az uniós átlagpolgárok optimistán tekintenek az EU jövőjére: a megkérdezettek 62%-a szerint tíz év múlva is létezni fog az Európai Unió, és mindössze 22% gondolja úgy, hogy nem. A magyarok a többi országgal szemben némileg optimistábban látják az EU jövőjét.

A megkérdezettek relatív többsége (42%) – tehát a fiatalok és idősebbek egyaránt – pesszimista a következő generáció jövőjét illetően, és a megkérdezettek mindössze negyede (22%) érzi úgy, hogy a jelenlegi válsághelyzet ellenére jobban fognak élni a következő generációk (5. ábra). Megfigyelhető, hogy a fiatalok kis mértékben ugyan, de ebben a kérdésben is optimistábban vélekednek.

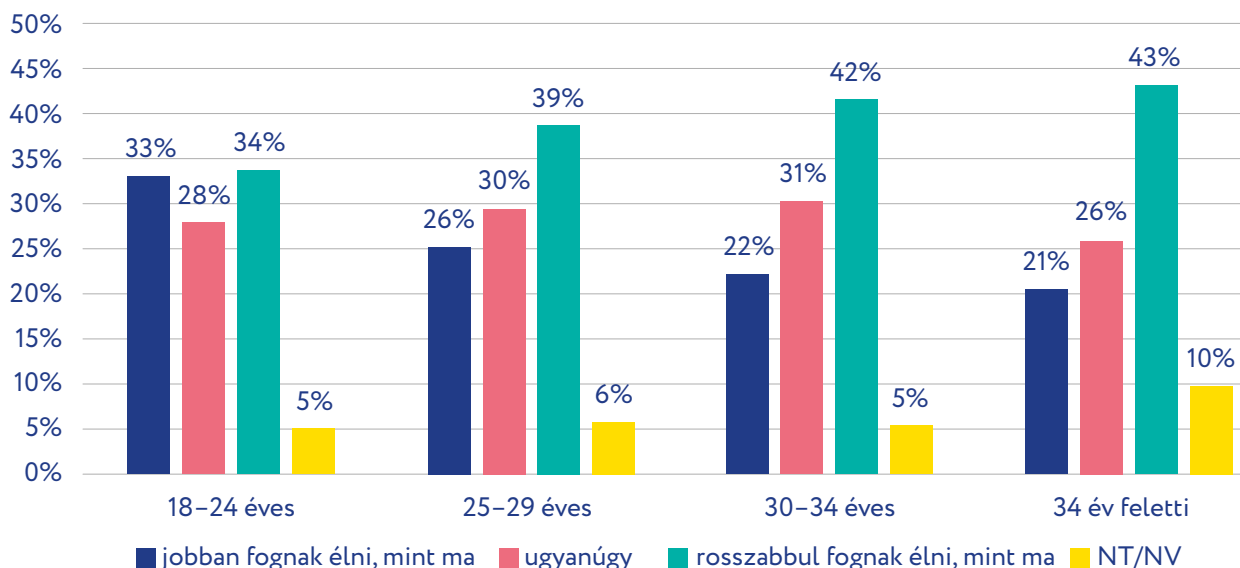
Az uniós polgárok leginkább az EU gazdasági helyzetével kapcsolatban pesszimisták: a megkérdezettek 45%-a szerint gyengülni fog a gazdaság, további 27% stagnálónak érzi a helyzetet és mindössze 23% bízik a gazdaság erősödésében. A jelenlegi válsághelyzetre tekintettel, valamint abból kiindulva, hogy a fiatalok által említett leginkább égető probléma napjainkban a bizonytalanság és kiszámíthatatlan jövő, egyáltalán nem meglepő ez az eredmény.

Érdekes ugyanakkor, hogy a pesszimizmus és elégedetlenség ellenére a válaszadók 65%-a egy EU-tagságról szóló népszavazáson határozottan azon az állásponton van, hogy az adott ország maradjon továbbra is az EU-ban,

és mindössze 26% támogatná a kilépést. Az idősoros adatokat vizsgálva az elmúlt hat évben ez nem mutatott számottevő változást, valamint korcsoportok tekintetében sem lehet igazán szignifikáns eltérést kimutatni (6. ábra).

5. ábra. Az EU jövője (korcsoport szerint, %)

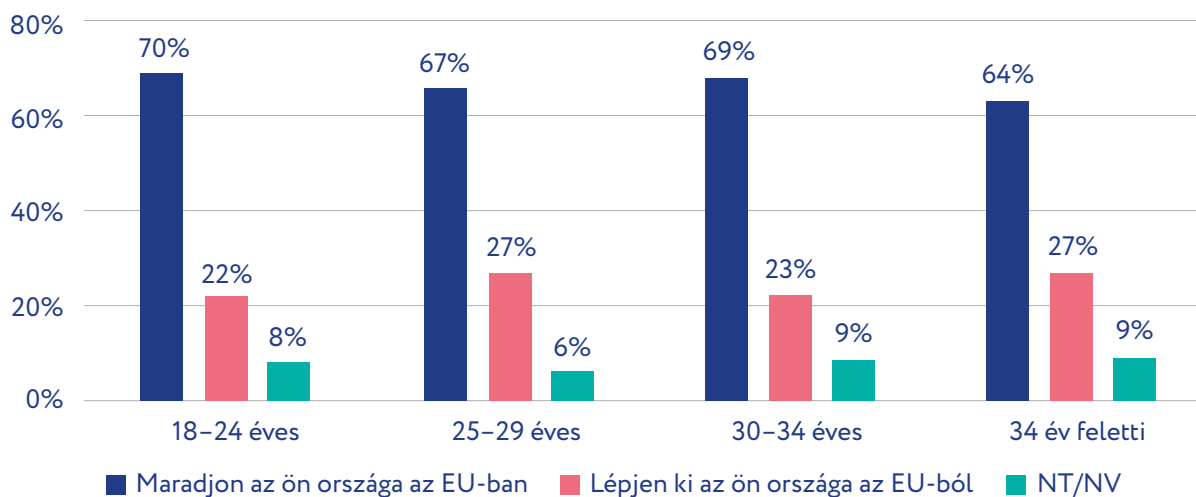
Ön szerint az Ön gyermekei vagy a következő generációk...?



Forrás: Századvég-szerkesztés

6. ábra. EU-tagságról szóló népszavazás (korcsoport szerint, %)

Hogyan szavazna egy az Ön országának EU-tagságáról szóló népszavazáson?



Forrás: Századvég-szerkesztés

Konferencia Európa jövőjéről

Jelen fejezetben az eddig ismertetett témához kapcsolódóan egy másik – kvalitatív jellegű – kutatás eredményeit mutatjuk be röviden.

2021-ben és 2022-ben a fiatalok kiemelt célcsoportját képezik az EU-s stratégiáknak. Az a fajta kezdeményezés,

hogy közösen alakítsuk mi, európai uniós állampolgárok a jövőt, egy egészen egyedülálló konferenciát hívott életre 2022. május 9-én. A Strasbourgban megrendezett Európa jövőjéről szóló konferencia egy innovatív folyamat első lépcsője, hiszen a résztvevők (tudósok, képviselők, civil társadalom tagjai) Európa-szerte kulcsfontosságú kérdésekről és kihívásokról oszthatták meg egymással

elképzeléseiket és vehettek részt a közös jövő alakításában – mindezt foglalkozástól, lakóhelytől és nemtől függetlenül.

„Az Európa jövőjéről szóló konferencia a polgárokat a közép-pontba helyező, alulról építkező gyakorlat, amelynek keretében az európaiak kifejezhetik, hogy mit várnak az Európai Uniótól. A konferencia nagyobb szerepet biztosít majd a polgároknak az Unió jövőbeli szakpolitikáinak és törekvéseinek alakításában, ezáltal javítva rezilienciáját” (Európai Parlament, Európai Tanács, Európai Bizottság, 2022).

A konferencia nemcsak a társadalmi integráció erősítését szolgálja, de mindezzel párhuzamosan egy olyan egyedülálló kezdeményezésnek is tekinthető, amelynek során a döntéshozatali folyamatokra tényleges megerősítés érkezik a polgárok felől. A történelemben visszatekintve

igen kevésszer fordult elő az állampolgárok tényleges, közvetlen bevonása a folyamatokba.

Bár azt még nem tudni, mik lesznek a végrehajtó intézmények által megvalósítandónak minősített lépések, azt mindenképp kijelenthetjük, hogy az innovatív kezdeményezés eléggé impulzív és hiteles, már abból a szempontból is, hogy olyan prioritások rajzolódtak ki, melyekről korábban már az uniós értékelés és a fiatalok problématerképének felvázolása során is említést tettünk. Ezek a prioritások a következők: éghajlatváltozás elleni küzdelem és a környezeti kihívások kezelése, gazdasági helyzet erősítése, a társadalmi igazságosság és egyenlőség megteremtése, Európa digitális átalakulása, európai értékeink megőrzése és népszerűsítése, az EU megítélésének javítása, valamint az uniós demokratikus alapjainak megerősítése (7. ábra).

7. ábra. Konferencia az EU jövőjéről (infografika)



Forrás: Európa Pont, 2022³

³ https://europapont.blog.hu/2022/06/13/az_eu_jovoje_konferencia (Letöltés dátuma: 2022. 12. 13.)

Összefoglalás

Az „Ifjúság Európai éve” a fiatalokat célozza meg és kínál számukra olyan ismeretbővítő eseményeket, pályázati lehetőségeket és támogatásokat, melyek segíthetik a fiatalokat az őket érintő problémák megküzdésében és egyben erősítik az ifjúság bevonódását a döntéshozatalba. Fontos, hogy mind a hazai, mind pedig az uniós ifjú állampolgárok tájékozódjanak és az EU-s támogatásokból való részesülés révén identitásukban is az unióhoz tartozónak vallják magukat.

Kutatásunk eredményei alapján határozottan elmondható, hogy az ifjúság kiemelt csoportját képezik a jelen-

legi válságoknak, ezáltal részvételük a döntéshozatali folyamatokban nélkülözhetetlen. A fiatalok és idősek egyaránt úgy érzik, hogy tíz év múlva létezni fog Európai Unió, ezzel párhuzamosan az unió rendelkezik a válságok megküzdéséhez szükséges kompetenciákkal.

Több európai uniós országban is határozottan úgy vélik, fejlesztési irányokat kell kijelölni és a fiatalság aktív bevonására van szükség. Ezzel párhuzamosan a válaszok alapján kiemelendő, hogy egyértelműen reális célokra van szükség, melyek megvalósítása nem ró jelentős terhet az állampolgárokra.

Irodalomjegyzék

Csepeli G. (1984). Azonosság-tudat és nemzeti hovatartozás. *Társadalmi Szemle*, 39(3), 54–57.

Európa Pont (2022). *Konferencia az EU jövőjéről*. Letöltés dátuma: 2022. 12. 13., forrás: https://europapont.blog.hu/2022/06/13/az_eu_jovojje_konferencia

Európai Bizottság (2022). *Közvélemény-kutatás az Európai Unióban*.

Európai Parlament, Európai Tanács, Európai Bizottság (2022). *Együttes nyilatkozat az Európa jövőjéről szóló konferenciáról*.

European Commission (2021). *Commission Welcomes the Political Agreement on the European Year of Youth*. Letöltés dátuma: 2022. 12. 13., forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_6648

European Parliament (2021). *Special Eurobarometer 500. Future of Europe*. Letöltés dátuma: 2022. 12. 13., forrás: <https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/>

Koller B. (2022). Az EU jövője konferencia margójára. In Csicsmann L. & Kemenszky Á. (szerk.), *A nemzetközi rendszer alakváltozásai a 21. század elején* (pp. 189–198). Budapest: Budapesti Corvinus Egyetem.

Sajtos L. & Mitev A. (2007). *SPSS Kutatási és adatelemzési kézikönyv*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Székely, L., Pillók, P., Kántor, Z., & Domokos, T. (2020). Problématerkép. In *Magyar fiatalok 2020* (old.: 71-73.).

World Economic Forum (2022). *The Global Risks Report 2022*. Letöltés dátuma: 2022. 12. 13., forrás: https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2022.pdf

A HELYBEN MARADÁS TÖBBGENERÁCIÓS KÉRDÉS? GONDOLATOK ÉS ADATOK A KÁRPÁTALJAI MAGYAR FIATALOK LOKÁLIS IDENTITÁSÁRÓL

– Hires-László Kornélia – Lőrinc Ingrid –

Absztrakt

Kárpát-medence magyar fiataljait vizsgáló nagymintás kérdőíves kutatások a 2000-es évek elején indultak, amikor Magyarország az Európai Unió részévé vált. Ekkor a határon túli magyarság nagyobb részben olyan országban élt, ahol az ország még csak várta az európai uniós csatlakozást. Ezt követően a legtöbb ország – Románia, Szlovákia, Szlovénia – csatlakozott az unióhoz, de Ukrajna sajnos nem, sőt, jelenleg egy hosszabb ideje elhúzódó háború elég súlyos tetőzéséhez ért. A 2022. február 24-én kezdődő és jelenleg is zajló orosz fegyveres invázió a kárpátaljai magyarság életét teljesen felborította. Tanulmányunkban azt szeretnénk bemutatni, hogy a korábban végzett nagymintás kutatások eredményeinek elemzéséből látható sajátos regionális kötődés – amely szinte minden határon túli magyar közösségben kialakult – hogyan és milyen tendenciával volt jelen a kárpátaljai magyar fiatalok életében, és ezt a háború miként alakíthatja. Hogy igazoljuk a kárpátaljai magyarság sajátos lokális identitását, nemcsak nagymintás kérdőíves kutatások eredményeivel, de korábban készült interjúidézetekkel gazdagítjuk elemzésünket, majd kitérünk a jelenlegi helyzet kiértékelésére: milyen nehézségek hárulnak a régió fiataljaira. Vagyis a helyben maradás nehézségeit mutatjuk be, miközben beemeljük elemzésünkbe a folyamatosan jelenlévő kihívásokat is.

Előzmény

Első alkalommal 2001-ben végeztek nagymintás kérdőíves vizsgálatot a Kárpát-medence fiataljai körében. A MOZAIK2001-ként ismert kutatás olyan alapot adott a későbbiekben is végzett kutatásoknak, amely episztemológiailag egy koherens vizsgálati eszközzé vált, amelyben a legfontosabb kérdéseket mindvégig megtartották, de egyes kérdéseket és változókat flexibilisen kezeltek, vagyis az adott régió jellemzőihez igazítottak, így tudunk összehasonlításokat is végezni az elmúlt évek változásairól, miközben tudjuk a legújabb társadalmi jelenségekkel kapcsolatos tendenciákat is. Továbbá, ami szintén nagyon fontos jellemzője az ifjúságkutatásoknak, hogy minden esetben a szociológiai változók szerint a reprezentativitást igyekezett követni, még a megvalósíthatóság keretein belül. Éppen ezért, a négyévente megvalósított, több szempont alapján módszertanilag alátámasztott nagymintás kutatások adataiból származó tendenciák közelíthetnek a valósághoz. Természetesen nem hagyjuk figyelmen kívül azt a kutatói dilemmát sem, hogy egy kutatás sosem tudja visszatükrözni a tényleges valóságot, csupán törekedhet rá.

A 2016-ban és 2020-ban végzett Magyar Ifjúságkutatás ehhez igazítottan lett lekérdezve. A kárpátaljai minta mindhárom esetben 500 fő volt (bővebben a kutatásokról lásd Szabó et al., szerk. 2002, Székely szerk. 2018, Kisebbségi Szemle 2022/2). Az identitás, illetve a haza, szülőföld kérdése azon kérdések közé tartozott, amelyeket minden alkalommal következetesen lekérdeztek, és éppen ezért lehet őket egymáshoz illesztve kiértékelni. Ezek a kérdések természetesen egy kisebbségi sorsban lévő népcsoport számára fokozottan lényeges információt nyújthatnak, főleg, ha a kutatást épp az anyagországból kezdeményezik. A nemzeti identitás témakör szinte minden kárpátaljai magyarságot érintő kutatás kérdései közé bekerült. Az ilyen jellegű kutatások eredményeiből nagyon gyakran kiértékelődött az a jellemvonás, ami elsősorban a kárpátaljai magyarságra jellemző: az erős nemzeti identitáshoz párosuló lokális identitás.

2. A kultúrnemzeti csoporthoz tartozás, illetve lokális identitás egykor és most

A kérdőíves vizsgálatokban nyitott kérdésként volt megfogalmazva, hogy az adatközlő mely csoporthoz tarto-

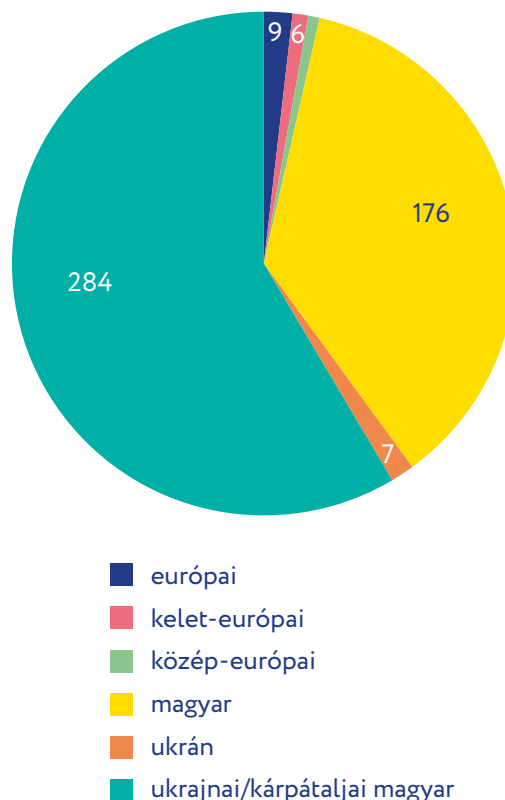
zónak vallja magát első- illetve másodsorban, majd ezt követően a terepmunkás vagy a kérdőívrogzító dönti el, hogy a kutatás tervezésénél meghatározott fontosabb kategóriák közül hová tudja sorolni az adott csoportot. Az önmeghatározás, a valahová való tartozás az európai kultúrában sokkal lényegesebb, mint mondjuk azokban a kultúrákban, ahol csak az egyén van középpontba állítva. Az amerikai individualista társadalomban azok a klasszikus csoportmeghatározások, amelyek az európai kultúrában megszokottak, náluk csak egyéni reprezentációkban valósulnak meg, az etnikai/nemzeti csoporthoz tartozás kevésbé lényeges, vagy csak másodlagos tényező. Európában pedig – onnantól kezdve, hogy a nemzetállam-ideológia terjedni kezdett – elsősorban a nemzetkategorióhoz való tartozás jelentette a csoportmeghatározást (Marko, 2004). Az ennek során kialakult államnemzeti és kultúrnemzeti önmeghatározás sokszor párhuzamosan jelent meg. Kivételt képeznek ez alól azon kisebbségek, akik nem a saját államuk, anyaországuk területén éltek, és szinte semmilyen állampolgári kötődésük nem volt ahhoz. Ez a jelenség a magyarországi kettős állampolgárság intézményével átalakult. Vagyis a határon túli magyarság nemzeti identitását körülbelül 2010-ig csak kultúrnemzeti paraméterekből építette, ezt követően már megjelentek az identitásszerkezetekben azok az elemek, amelyek az anyaországi magyarság számára mindig is egyértelműek voltak (Veres 2008). Ezekről a folyamatokról nagyon sok szakirodalomban olvashatunk, ahol egyértelműen kirajzolódik a kereszteződés átmenete – a tisztán kultúrnemzeti identitás fokozatos bővítése az államnemzeti önmeghatározás ötvözésével, illetve arról, hogy az egyes nemzeti identitások milyen más személyes kapcsolatokról/kapcsolathálókból és intézményi kötődésekből építkeznek (Veres – Ruff, 2018: 387–434; Bauer et al. 2015).

A határon túli magyarság, akik az elszakított anyaországtól távol egy másik állam tagjaként élnek mindennapjaikat, más és más helyzetekbe kerültek, attól függően, hogy az adott régióban milyen eseményeket, kisebbségi megszorításokat éltek meg. Mégis szinte minden területen, régióban a nemzethez tartozás lényeges faktorként maradt meg (Veres, 2014), illetve párhuzamosan kialakult egy regionális, lokális kötődés. A lokális identitás valójában olyan emberi kapcsolatok összessége, amely „jószomszédság”-okból építkezik, vagyis nem más, mint

a pozitív élményekkel gazdagított kapcsolatok, emlékek összessége, melyek az adott földrajzi egységekhez kötődve jelennek meg az identitásban, a valahová való tartozásban (Appadurai, 2001[1996]). A lokális kötődések (Hires-László, 2010) elemzése a fiatalokkal kapcsolatos vizsgálatoknál valamiért mindig csak mellékes jellemzőként került kiértékelésre, vagy teljesen háttérbe szorult, pedig az adatokból látható, hogy a valahová tartozás nem tisztán kultúrnemzeti identitás, mivel minden régióban egy lokális identitással van „fűszerezve”.

A nemzeti identitás mellett az ifjúságkutatások mérték tehát azt is, hogy az adatközlők elsősorban és másodsorban milyen közösséghez tartozónak érzik magukat. Nem sokkal a rendszerváltás után, Ukrajna függetlenné válásának első évtizedében végzett MOZAIK2001-es felmérésben még az ukrán kategória nagyon alacsony számú volt: a kárpátaljai/ukrajnai magyarként több mint a fele (59%), magyarok több mint egyharmada (36%) vallotta magát (1. ábra). A regionális kötődést itt az ukránai/kárpátaljai kategóriával azonosítottuk.

1. ábra. A kárpátaljai magyar fiatalok kategóriába tartozása



Forrás: saját szerkesztés

A MOZAIK2001 kutatás lebonyolítását követően 2003-ban indult el az a kutatás, melyet a Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont szervezett egészen 2010-ig¹. A mintegy 100, kárpátaljai magyarság által lakott településen készített egyéni interjúk olyan kérdéseket tartalmaztak, amelyek nemcsak nyelvészeti elemzésekhez, de más tudományágakban is hasznosítható adatokat, információkat gyűjtöttek (Cserniczkó, 2004). A kérdések között szerepelt az is, hogy *mennyire kötődik településéhez, otthonának érzi-e, szeret-e ott élni*. Vagyis a nemzeti identitás kérdéskörben magát a lokális identitást is kívánta mérni. A 2003-ban Tiszajúlakon készített interjú idézetéből is látható, hogy a 76 éves férfi szereti a települését és nem szeretne semmi áron elköltözni. „Az öregfát nagyon nehéz átültetni” mottóval próbálja érzékeltetni, számára az elköltözés hatalmas kihívást jelentene. Ez a mottó módosított formában egy monográfia címébe is bekerült egy interjúidézetből kiragadva (Hires-László, 2010), amiben felcserélődött az átültetni a kivágni kifejezéssel, utalva arra, hogy az „átültetés”-t, az elköltözést már meg sem meri kockáztatni, mert a „kivágás” is nehezen menne – ezzel kihangsúlyozta a kisebbségi sorsából építkező kitartó erejét.

„Hát ha nem szerettem volna, akkor mentem volna másfele. Nem vágytam soha sehova. Tudod, az olyan dolog, hogy elültetnek egy fát, megszereti a helyit, azt hiába viszik akárhová, akármilyen módot adnak neki, az megsínyli azt. Az nem bírja azt a talajt, vagy azt a levegőt. Tehát itt születtem ezen a portán, itt életem le az életemet, és innen visznek ki is, ha nem lesz közbe valami”. (Tiszajúlak_1927_férfi; 2003)

Nemcsak az idősebb generáció vélekedett így: a következő, 2008-ban készített interjúból származó idézetben egy 53 éves nő arról formált véleményt, hogy ő nagyon szeret Kárpátalján élni. Kisebb ellentmondásba kerül önnön magával, amikor a gondolatának az elején még úgy fogalmaz, nem tudja megérteni az elvándorlókat, aztán hirtelen vált és a jobb megélhetés felől közelíti meg a dolgokat. A váltás onnan kezdett kirajzolódni, amikor már a saját gyermekeinek a jövőjét látja maga előtt. Az erős, szülőföldhöz való ragaszkodás az ezt

követő idézetből is kicseng, és mindkét adatközlőnél más-más formát ölt, de mindkét esetben egy domináns itthon maradás rajzolódik ki, mely párosul egy erős nemzeti identitással.

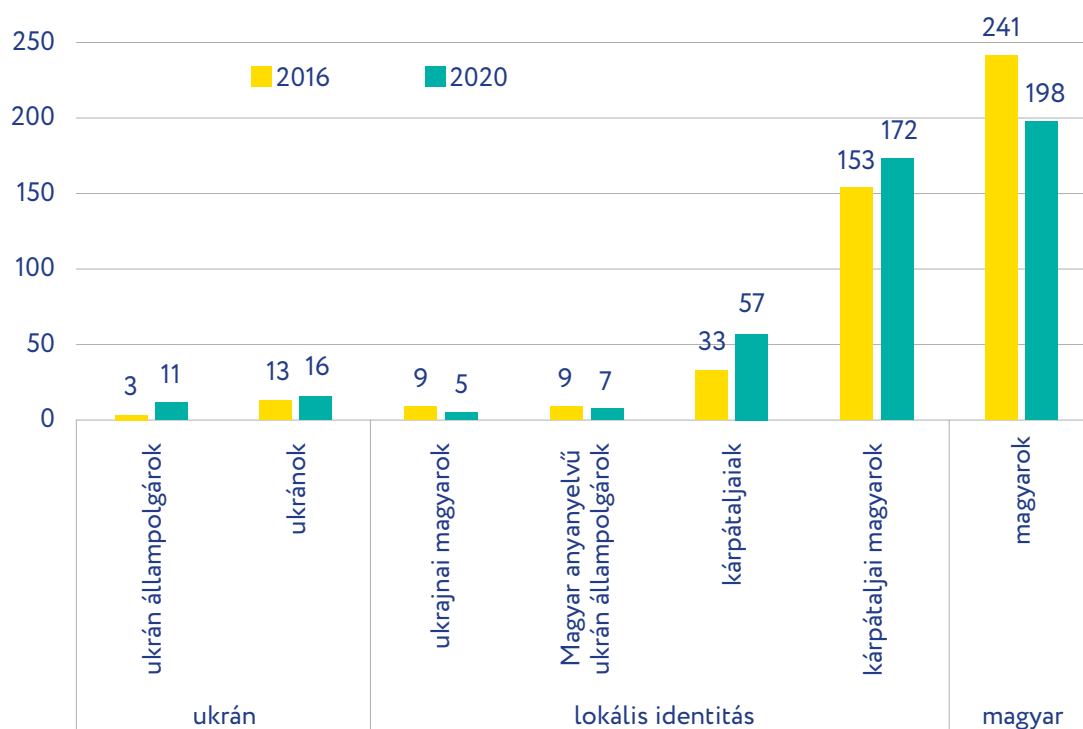
„Én nem tudom [megérteni] őket, ezért hogy itt hagyják a hazájukat. Mert tulajdonképpen hiába mi Ukrajnában élünk és magyarok vagyunk, de nekünk ez a hazánk. Itt nőttünk fel, itt születünk. De ha a sors megkívánja, ha a gyermekeinek a sorsa úgy adódik, hogy ott jobb a munkalehetőség. Természetesen, nem tudom őket elítélni azért, hogy elmentek és itt hagyták a szülőföldjüket, mert az ember mindig arra törekszik, hogy az ő sorsa ha nem volt jó, de legalább a gyermekeinek a sorsa jobb legyen és ha Ő ott látja a jobb életet akkor persze, hogy elmegy. Én személy szerint nem mennék el, mert lehet azért is, mert megtaláltam itt a számításomat meg, meg már azért több, mint ötven éve itt élek és nem szeretnék elmenni.” (Makosjanosi_1955_nő, 2008)

„Szeretem a falumat, mert itt születtem, itt élek, itt van minden rokonom, itt van minden barátom, úgyhogy... Szerintem, az én szememben jó”. (Beregufalu_1935_férfi; 2007)

Az interjúkból tehát már látni lehetett, hogy Kárpátalján a felnőtt és idősebb korúak körében kialakult egy erős lokális identitás. A legutóbbi két nagymintás kérdőíves felmérésben (Magyar Ifjúságkutatás 2016 és 2020) azonos kategóriacsoportokat használtak, amelyeket a 2. ábrán tüntettünk fel esetszámokkal, illetve összevontuk őket nagyobb csoportokba, hogy látványosabban megjelenítsük a további ábrák szerkesztésénél a tendenciákat. Látható, hogy a két legfontosabb csoportmeghatározás a magyar (42% és 52%) és a kárpátaljai magyar (37% és 33%), és ezt követi a kárpátaljai (12% és 7%) megnevezés. A 2001-ben végzett felmérésben használt kategóriákban a kárpátaljai/ukrajnai magyart használták, ami azért nem volt célszerű, mert a kárpátaljai magyarság nagyon gyakran ragaszkodik a regionális kategória megnevezéshez: kárpátaljai. Ezt a kis pontatlanságot a későbbiekben javították, és 2016-ban, illetve 2020-ban már sokkal több, árnyaltabb kategóriákkal mértek (2. ábra).

¹ <https://hodinkaintezet.uz.ua/kutatasi-programok/hanganyagtar-2005-2009/>

2. ábra. A kárpátaljai magyar fiatalok csoportmeghatározása a legutóbbi nagymintás kérdőíves vizsgálatok alapján (esetszámok)

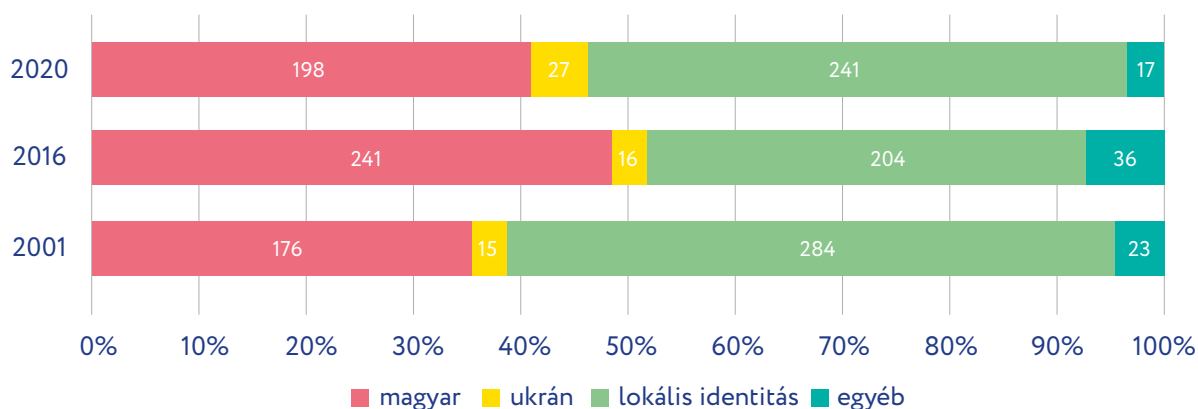


Forrás: saját szerkesztés

Ha a közösségi- és csoporthovatartozást megjelenítő kategóriákat a négy fontosabb csoportba átalakítva egymás mellé illesztjük, akkor azt láthatjuk, hogy a lokális identitás dinamikusan változik, és 2016-ban valamelyest visszaesett, de 2020-ban ismét erősödött (3. ábra). A 2014-ben Ukrajna keleti részében zajló háború elindított egy migrációs hullámot – több édesapa elköltözni kényszerült és a családdegyesítés céljából a családok a végleges kiköltözések mellett döntöttek (Hires-László, 2017). Ez a tendencia lehet magyarázat arra,

hogy 2016-ban a magyar kategória dominánsabb volt, mint a kárpátaljai, amely elsősorban a lokális identitást jelentette, és a helyben maradást erősítette. Vagyis az ukrajnai fegyveres konfliktusok és a velük együtt járó bizonytalanságok arra késztehetették a fiatalokat, hogy ne itthon tervezzék a jövőjüket. Ezt már a 2020-ban megkérdezett fiatalok másként gondolták, és körükben ismét a lokális identitáshoz sorolt közösségi kategóriák domináltak.

3. ábra. Elsősorban a következő közösségekkel azonosítják/azonosították magukat a fiatalok az elmúlt két évtizedben végzett nagymintás kérdőíves vizsgálatok alapján (esetszámok)



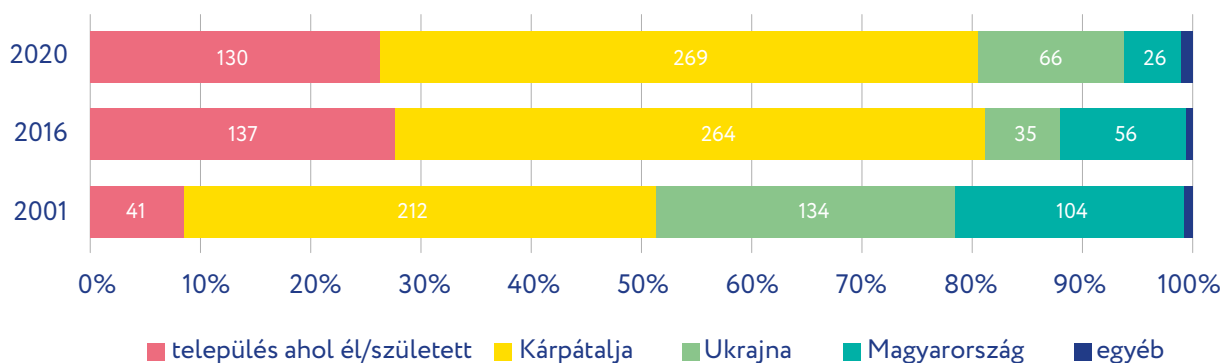
Forrás: saját szerkesztés

3. Szülőföld és haza a kárpátaljai lokális identitás-szerkezetben

Az interjúdíjazatokból láthattuk, hogy a szülőföld lényeges a kárpátaljai magyarság életében, az identitás-szerkezetük részévé vált. Mindegyik lekérdezés során Kárpátalja mint régió volt az, ami a megkérdezett fiatalok legtöbbször a hazáját képezte/képezi (4. ábra). A 2016-os és 2020-as kutatás során erőteljesebben jelenik meg a település, ahol él/született, mint 2001-ben. A település, ahol él és született, illetve Kárpátalja egységesen kezelve alkotja meg a lokális identitást, és a következő tendenciákkal bír: 2001-ben 51%; 2016-ban 81%; 2020-ban 80%. Ezek az arányok egyértelműen azt mutatják, hogy maga a haza egy olyan helyszín, amelyben lehetőségük van megélni a lokális identitásukat.

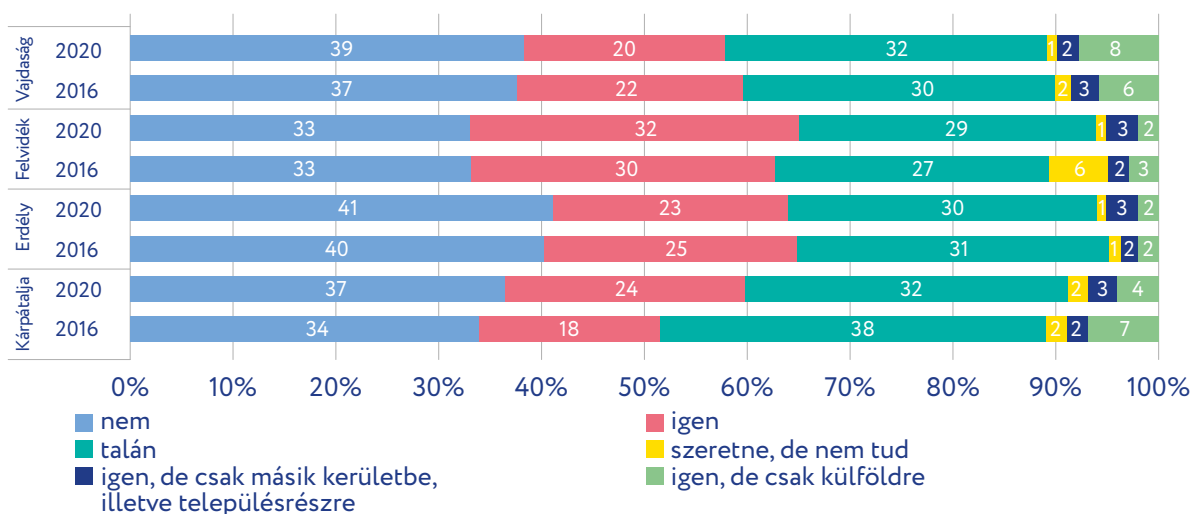
2001-ben ugyanannyian tekintik hazájuknak Ukrajnát (27%), mint akik hazájukra gondolva 2016-ban és 2020-ban a települést, ahol él/született jelölték. Úgy tűnik, hogy miután lecsengett a rendszerváltás után bekövetkezett gazdasági hanyatlás, és végre elindult egy fejlődési ciklus, a fiatalok bíztak az országban – így Ukrajna egyes fiatalok hazaképében is megjelent. A 2014-ben kezdődő háború, az ország keleti területein zajló fegyveres konfliktusok következtében az Ukrajnában újabb bizonytalanság kezdett eluralkodni. 2016-ban már csak a fiatalok 7%-a tekintett Ukrajnára mint hazájára, 2020-ban pedig némileg többen; 13%-uk. A fegyveres konfliktus mellett számos kisebbségek jogait visszaszorító intézkedést hajtottak végre országszerte, melyek hatással voltak a kárpátaljai magyarságra is.²

4. ábra. Mit tartanak/tartottak hazájuknak a kárpátaljai magyar fiatalok 2001 és 2020 között? – nagymintás kérdőíves vizsgálatok eredményei



Forrás: saját szerkesztés

5. ábra. Mindent egybevetve a fiatalok elköltözési kedve a településükről



Forrás: saját szerkesztés

² https://hodinkaintezet.uz.ua/wp-content/uploads/2022/01/Nyelvi_jogi_rendelkezesek_Ukrajnaban.pdf

Az 5. ábra szemlélteti, hogy minden külső és belső hatást egybevetve mekkora a megkérdezett fiatalok elköltözési kedve településükről. Mindegyik esetben jól látható, hogy a *nem* és a *talán* válaszok erőteljesebbek, mint az elköltözés mellett voksolás. Az elvándorlást és a migrációt többféle kérdéssel is mérték az ifjúságkutatások alkalmával, többek között az adott településről elköltözési kedvet is. Jelen elemzésünkben, melyben a lokális identitást elemezzük, sokkal lényegesebbé válik ez a kérdés, ami más elemzések alkalmával kissé háttérbe került (Bokányi et al., 2018: 160–172). A 2016-ban és 2020-ban megkérdezett kárpátaljai fiatalok inkább *nem*, vagy *talán* költöznének el, de a kérdésre *igennel* sokkal kevesebben válaszoltak.

A már korábban említett ukrainai szélsőséges helyzetek könnyen okává válhatnak egy nagymértékű elvándorlásnak, melyet a 2014-es kelet-ukrainai események után oly sokszor hangoztattak, mégis láthatjuk, érezhetjük, hogy sokan maradtak, nem mentek el, nagyon sokáig kitartottak és máig kitartanak (Tátrai et al., 2018a, 2018b, 2020). Ennek fő oka érzelmi vonalon keresendő. A szülőföld szeretete, az iskolák, felsőoktatási intézmények magyarságmegtartó munkája, az idősebb generációtól tanult nemzeti odaadás (gondolunk itt a málenkij robot megélésére a kárpátaljai magyarság körében, erőteljes szovjetesítésre, stb), a vallás szerepe, a hagyományok tisztelete, a felépített egzisztencia (Hires-László, 2013). Mindez hozzájárult ahhoz, hogy 2014-ben és azt követően nem történt akkora elvándorlás, mint várható volt. Tény, hogy sokan dolgoztak/dolgoznak külföldön a megélhetés és tökefelhalmozás érdekében. De a hosszabb és/vagy rövidebb távon gyűjtött tőkét szülőföldjükön, Kárpátalján hasznosították.

2022. február 24-én újabb megpróbáltatás érte a kárpátaljai magyarságot: a háborús konfliktus kitörésének napján, majd az azt követő időszakban sokan elhagyták otthonaikat. A férfiak a kötelező katonai behívás elől menekülve, a nők és gyermekek pedig a családapát követve. Az elhúzódo háborúval kapcsolatos elvándorlás kérdése az 5. ábrán visszatükröződik. Vannak, akik áttelepültek, s új életet kezdtek főként Magyarországon, vagy Európa különböző országaiban. Azonban, sokan hazatértek, vagy szülőföldjükön maradtak, s inkább vállalják a háborús mindennapok viszontagságait. Fiatalok és családok vagy 2-3 hetente ingáznak a külföldön lévő hozzátartozóikhoz,

vagy kétlaki életmódra rendezkedtek be. Mindehhez hozzájárul az, hogy miközben e sorokat is írjuk, áramszünet van: immár sokadik hete állandó az áramkimaradás (napi szinten 13-21 órán keresztül szünetel áramszolgáltatás), és még sorolhatnánk oldalakon keresztül mindazokat a nehézségeket, amelyekkel nap mint nap megküzd a Kárpátalján maradt magyarság.

Összefoglalás

Elemzésünkben a MOZAIK2001, a Magyar Ifjúságkutatás 2016-os és 2020-as nagymintás kutatások eredményei alapján a kárpátaljai magyar fiatalok lokális identitását vizsgáltuk. Mindent összevetve elmondhatjuk, hogy az anyaországtól elszakadt területen élő magyar fiatalok vizsgálatakor hasznos volt, hogy a lokális identitás kérdéskörét is beépítették a kérdőíves vizsgálatokba. Úgy véljük, öröndetes a rengeteg munka, ami egy kutatás szervezése és lebonyolítása mellett megvalósul, az abból készült gyors és mélyebb elemzések szintűgy nagyon sok és hasznos információval bírnak, ennek ellenére mégis azt látjuk, hogy a megjelent elemzések csak töredékeiben reprezentálják mindazt, amit ezek a kutatások feltártak, és visszamenőlegesen érdemes volna még ezeket az információkat feldolgozni. A társadalomtudós számára nemcsak az éppen aktuális kutatási eredményeket volna célszerű boncolgatni, hanem egy hosszabb időszámban visszaigazolni a tendenciákat, változásokat. Éppen ezért érdemes lenne a lokális identitást, illetve más fontosabb témaköröket tovább elemezni. Annak érdekében, hogy a kárpátaljai magyar fiatalok azonosságtudatát építő elemeket feltárva, rétegeire lebontva egy átfogó, teljes képet kapjunk, elemzésünket nem zárjuk le, tovább szeretnénk vizsgálni.

A társadalmi szerepek, melyek jelen vannak életünkben, egy bizonyos entitást, identitást is jelentenek. Itt jelenik meg az a kérdés, mely tanulmányunk címét is képezi: *a helyben maradás többgenerációs kérdés?* Goffman (1981:30) megfogalmazása szerint szerepeink által entitást, identitást is közlünk. Életünk során több szerepben is helyt kell állnunk, s ezen szerepek egyikét képezi a szülői szerep. Ha a jelenlegi fiatal kárpátaljai magyar társadalmat vesszük górcső alá, dédapáikat elvitték a lágerbe, dédanyáik egyedül maradtak a gyermekekkel kereső családfő nélkül, háztartással; nagyszüleik a második világháború ideje alatt nevelkedtek; szüleik átérték a rendszerváltást. S ezek a fiatalok mind azt látták, tanul-

ták felmenőik szerepei láttán, hogy magyar identitásuk létkérdés, s bármilyen nehézséggel, kihívással kell szembenézni, identitásukat meg kell őrizni. Egy kihívás, megpróbáltatás, háború soha nem könnyű, sem az egyén, sem a közösség számára. De ha a kárpátaljai magyarok történelmét nézzük, azt láthatjuk, hogy minden próbát kiálltak, számos megpróbáltatásból nemzeti identitásukban erősebb hittel mentek tovább. Tehát levonhatjuk a következtetést, miszerint a lokális identitás valóban többgenerációs kérdés. A szülőföldön való maradás, a visszatérés, a jelenlegi nem mindennapi körülményekkel való együttélés mind azt támasztják alá, hogy a kárpátaljai magyarok és magyar fiatalok elkötelezett érzelmekkel rendelkeznek a szülőföld felé.

sukban erősebb hittel mentek tovább. Tehát levonhatjuk a következtetést, miszerint a lokális identitás valóban többgenerációs kérdés. A szülőföldön való maradás, a visszatérés, a jelenlegi nem mindennapi körülményekkel való együttélés mind azt támasztják alá, hogy a kárpátaljai magyarok és magyar fiatalok elkötelezett érzelmekkel rendelkeznek a szülőföld felé.

Irodalomjegyzék

Appadurai, Arjun (1996): *Modernity at Large: Cultural Dimension of Globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press. [magyarul: Appadurai, Arjun 2001. A lokalitás teremtése. *Regio* 2001/3. 3–31.]

Bauer Béla – Déry András – Gyorgyovich Miklós – Pillók Péter (2015) Haza a magasban: tanulmány a külhoni magyar fiatalok magyarságtudatának alakulásáról. *Me.dok: média-történet-kommunikáció* 2015/2. 5–149.

Bokányi Zita – Gyorgyovich Miklós – Pillók Péter (2018). Rétegek és társadalmi mobilitás a fiatal társadalmi csoportban. In Székely Levente (szerk.) *Magyar fiatalok a Kárpát-medencében – Magyar Ifjúság Kutatás 2016*. Budapest: Kutatópont. 141–180.

Brubaker, Rogers (2006). *Nacionalizmus új keretek között*. Budapest: L'Harmattan.

Cserniczkó, István (2004). A kárpátaljai magyar beszélt nyelv tudományos vizsgálata: előzetes egy most induló kutatás anyagából. In: Beregszászi Anikó és Cserniczkó István: *itt mennyt ér a szó? Írások a kárpátaljai magyarok nyelvhasználatáról*, 174–177. Ungvár: PoliPrint, 2004.

Goffman, Erving (1981). *A hétköznapi élet szociálpszichológiája*. Budapest: Gondolat Kiadó.

Hires-László, Kornélia (2010). „Az öreg fát már nagyon nehéz kivágni”: a nemzeti és lokális identitás faktorai az ezredfordulón a kárpátaljai magyar közösségben. Ungvár: PoliPrint.

Hires-László, Kornélia (2013). A kárpátaljai magyarság identitása szociológiai dimenziók mentén. In: Kötél Emőke és Szoták Szilvia (szerk.) *Hagyomány és jövőkép. Anyanyelvek, oktatáspolitikai stratégiák, karrierkövetés*. Balassi Intézet Márton Áron Szakkollégium. Budapest, 2013. 415–440 old.

Hires-László, Kornélia (2017). Etnikai kategóriák és a migráció összefüggései Beregszászon. *Metszetek* Vol. 6 (2017) No. 4. ISSN 2063-6415, DOI 10.18392/metsz/2017/4/15. Letölthető: http://metszetek.unideb.hu/files/metszetek_201704_08.pdf

Marko, Joseph (2004). Egyenlőség és különbözőség: Az etnikai csoportok közötti viszonyok politikai és jogi aspektusai. *Magyar Kisebbség*, 2004. 3. sz., 161–185.

Rácz, Johanna (2022). A kivándorló magyarok kétharmada úgy gondolja, hogy sokkal jobb neki külföldön, mint itthon volt. Elektronikus forrás: <https://qubit.hu/2019/12/05/a-kivandorlo-magyarok-ketharmada-azt-mondja-hogy-sokkal-jobb-neki-kulfoldon-mint-itthon-volt> Utolsó letöltés: 2022. 11. 26.

Szabó, Andrea – Bauer, Béla – Laki, László – Nemeskéri, István (szerk.) (2002). *Gyorsjelentés. Magyar fiatalok a Kárpát-medencében*. Budapest: Nemzeti Ifjúságkutató Intézet.

Székely, Levente (szerk.) (2018). *Magyar fiatalok a Kárpát-medencében – Magyar Ifjúság Kutatás 2016*. Budapest: Kutatópont

Veres Valér – Ruff Tamás (2018). Kötődések – identitás, személyes kapcsolatok és nemzeti-etnikai attitűdök a Kárpát-medence magyar ifjúsága körében. In Székely Levente (szerk.) *Magyar fiatalok a Kárpát-medencében – Magyar Ifjúság Kutatás 2016*. Budapest: Kutatópont. 387–434

Veres Valér (2008). A Kárpát-medencei magyarok nemzeti és állampolgári identitásának fő sajátosságai. In Fedinec Csilla (szerk.) *Értékek, dimenziók a magyarságkutatásban*. Budapest, MTA – MTK EB, 35–60.

Veres Valér (2014). Nemzeti kötődés és a haza fogalmának konstrukciója, nemzeti sztereotípiák az erdélyi fiatalok körében. In Székely Levente (szerk.) *Magyar identitás határon innen és túl*. Budapest, Új Ifjúsági szemle Alapítvány, 15–44

Tátrai Patrik – Molnár József – Molnár D. István – Kovály Katalin – Eröss Ágnes – Ferenc Viktória – Rákóczi Krisztián (2018a). A migrációs folyamatok hatása a kárpátaljai magyarok számának alakulására. *Metszetek* Vol. 7 (2018) No. 1. 5–29.

Tátrai Patrik – Molnár József – Kovály Katalin – Eröss Ágnes (2018b). A Kárpátaljai magyarok lélekszáma és a népesedésüket befolyásoló tényezők a SUMMA 2017 felmérés alapján. *Kisebbségi Szemle*, 3 (3), 7–31.

Tátrai Patrik – Molnár József – Kovály Katalin – Eröss Ágnes (2020). SUMMA 2017: a kárpátaljai magyarok demográfiai felmérése. In: Ferenc Viktória – Kovály Katalin (szerk.) *2020. Kárpátalja mozgásban: társadalmi változások és interetnikus viszonyok az Euromajdan után*. Budapest: Betheln Gábor Alapkezelő Zrt. 21–51.

Y ÉS Z GENERÁCIÓS CIGÁNY LÁNYOK IDENTITÁSKERESÉSE

„A vallás az identitásom alapja”

– Maszlag Fanni –

Absztrakt

A globalizáció és modernizáció beszívargása a tradicionális cigány¹ közösségekbe nap mint nap alakítja a roma fiatalok életét. A törekvések kiszélesedése kihívást jelent a családi és közösségi életet egyaránt alátámasztó strukturális minták és hagyományos értékrendszerek számára.

A mai globalizált világban a cigányságnak egyre nehezebb azonosulnia saját kultúrájával, ugyanis, ha mindenki a világgkultúra része, nehéz meghatározni a saját kulturális gyökereket, amelyek a közhelyeken túlmutatnak. Továbbá nehéz azonosulni egy olyan identitással, mely számos stigmát visel, ezért érdekes megnézni, hogy az Y és Z generációs² roma fiatalok milyen mértékig vállalják fel ezt a megbélyegzett hovatartozást, vagy hogyan alakítanak maguknak új, stigmamentes identitásdimenziókat, -elemeket. A sikeres integráció érdekében ezért elengedhetetlen a roma fiatalok alkalmazkodási stratégiáinak, etnikai azonosságtudatának mélyebb és átfogóbb ismerete.

E tanulmány rövid megállapításai betekintést adhatnak a roma fiatalok többszörös identitásdinamikájának megértése szempontjából releváns egyik dimenzióba, a vallásba, amely a kisebbségi csoport sikeres integrációjának alapja lehet.

Kulcsszavak: Y, Z generáció, roma/cigány fiatalok, identitás, vallás

Bevezetés

A romák Európa legnagyobb és legkiszolgáltatottabb kisebbsége, amely csoportokhoz jelenleg közel 12 millió ember tartozik, és ez a szám az előrejelzések szerint az elkövetkező években növekedni fog³. Demográfiai növekedésük és méretük ellenére a romák hagyományosan súlyos marginalizációval néznek szembe⁴. A roma fiatalok hátrányos életkörülményei és esélyei a történelmi etnikai feszültségekben és a kommunista uralom alatti asszimilációs politikában gyökereznek; ugyanis a romák jelentős része a volt kommunista blokk országokban, például Magyarországon, Bulgáriában, Romániában és Csehországban él.

A cigányság helyzetével számos hazai és nemzetközi kutató foglalkozik. Lélekszámukat különböző becslések alapján határozzák meg, annak függvényében, hogy kit tekintenek romának (Ladányi & Szelényi, 2004; Havas et al., 2000; Janky, 2005; Kemény et al., 2004). A kutatók körében kérdéses azonban, hogy a cigányság hivatalosan etnikai csoportnak tekinthető-e, illetve életformájuk etnikai kultúrának, vagy éppenséggel szegénységkultúrának minősül (Okely, 1983; Szuhay, 1999).

A tanulmányban etnikai csoportként tekintek a cigányságra és a vizsgált, felsőoktatásban tanuló Y és Z generációs roma fiatalokra. A cigány identitást szabad választási

¹ A tanulmányban a roma és cigány kifejezéseket szinonimaként használom.

² A kutatásban Y generációnak a 1980–1994, míg Z generációnak az 1995–2009 között születetteket tekintem.

³ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/roma-eu/roma-equality-inclusion-and-participation-eu_hu

⁴ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/roma-eu/roma-equality-inclusion-and-participation-eu_hu

lehetőségként kezelem, így azt tekintetem cigánynak, aki annak vallja magát (Bindorffer, 2001; Niedermüller, 1989). A tanulmány alapjául doktori disszertációm – ahol oláh cigány nők három generációjában vizsgáltam a különböző identitásstratégiákat, illetve a felsőoktatásban tanuló roma szakkollégista hallgatók körében végzett korábbi kutatási eredményeim szolgálnak.

A tanulmány elején röviden ismertetem az etnikai identitás, valamint az identitás és vallás kérdését. Ezt követően a vizsgálatba bevont célcsoport legfontosabb attribútumait, majd a kutatás során alkalmazott módszert mutatom be. Az elemzés végén a felsőoktatásban tanuló, Y és Z generációs cigány lányok vallási identitásdimenzióját részletezem, mint az integráció egyik lehetséges módját.

A vizsgálat során arra keresem a választ, hogy melyek azok a legfontosabb etnikai identitást meghatározó dimenziók, amelyek mentén az Y és Z generációs, felsőoktatásban tanuló cigány lányok identifikálják magukat. A téma kiemelt szerepet kap napjainkban, ugyanis a társadalmi összetétel változása a kisebbségi csoportok életében is megmutatkozik. A folyamatos társadalmi és gazdasági átalakulások azonosságtudatra gyakorolt hatásának vizsgálata pedig elengedhetetlen az etnikai identitás és az integráció összefüggéseinek elemzésekor.

Etnikai identitás

Az etnikai identitás komplex kérdésének vizsgálata és bemutatása meghaladja jelen tanulmány kereteit meghaladja, ezért csupán egy rövid betekintés nyújtok a fogalmi meghatározásba.

Az etnikai identitás fogalma azon alapul, hogy a csoport hogyan határozza meg és jellemzi önmagát. A tudományos fejlődés filozófiája szerint az etnikai identitás magában foglalja azt az önelismerést és elfogadást, ahogyan a személy gondolkodik és érzi magát (Padilla, 1980). Deshpandé és Stayman (1989) azt javasolta, hogy az egyén etnikai hovatartozását mind az etnikai tulajdonságok (etnikai csoporthoz tartozás, etnikai identifikáció erőssége), mind a szituációs etnikai hovatartozás szempontjából szükséges mérni. Kutatásukban az etnicitást nem csupán úgy mutatták be, hogy „ki az a valaki, hanem úgy is, hogy hogyan érzi magát egy adott helyzetben és egy adott helyzet kapcsán”. Ennélfogva maga a társadalmi környezet is segít meghatározni, hogy az egyén

hogyan érzi magát az etnikai csoportban (Deshpandé & Stayman, 1989).

Jelen tanulmányban az etnikai identitás fogalmát a Fredrik Barth (1969) által kidolgozott elméletre támaszkodva alakítottam ki, amely szerint az azonosságtudat nem statikus, hanem folyamatosan változik, a különböző etnikumokkal való interakció függvényében alakul. Egy „társadalmi önkép”, mely mind a külvilág, mind a saját közösség felé egy erkölcsi és szokásbeli normarendszert közvetít. A visszacsatolások és a saját közösségből érkező elvárások, hatások folyamatosan alakítják az önképet. Ahogy magáról az identitásról, úgy az etnikai identitás fogalmáról sincs társadalmi konszenzus. Hale (2004) egy olyan folyamatosan változó, dinamikus, sokdimenziós konstrukciónak tekinti, aminek sajátos történetdinamikája van. Folyamatosan változik, ezért lehetőség nyílik arra, hogy bővüljön, új tartalmakkal töltődjön fel. Pataki (1989) szerint sem tekinthetünk az etnikai identitásra statikus kategóriaként, ugyanis különböző dimenziók mentén, generációk között, akár egy új kultúrában, az életkor előrehaladtával és az idő múlásával folyamatosan változik.

Láthatjuk, hogy az etnikai identitás egy kontextuális és nehezen megfogható társadalompszichológiai fogalom. Külső és belső aspektusainak, elemeinek megtartása nem ugyanolyan mértékben és szinten történik az egyes generációk idején. Bizonyos elemek hangsúlyosabbak, míg más elemeket kevésbé őriznek meg, vagy éreznek fontosnak az újabb generációk. Ebből kifolyólag nem lehet azt mondani, hogy egy adott generáció által megtartott identitás azonos a korábbi generációk identitásával, sőt a különböző identitásdimenziók és a kötődések ereje is eltérő lehet (Bindorffer, 2001).

Napjainkban a társadalomtudósok többsége szerint a kisebbségi identitás egyre inkább etnocentrikus, asszimilált, és a kettős identitás köré szerveződik, azonban megjelenik az identitászavar és integráció problémaköre is (Pálos, 2010; Neményi, 2006; Tóth, 2008; Binderhoffer, 2001). Bármelyik stratégiát, fogalmat is nézzük, a cigány identitás felvállalása előnyökkel és hátrányokkal egyaránt jár (Tóth, 2008).

Ugyanakkor fontos megemlíteni, hogy nehéz egy megbélyegzett csoporttal azonosulni. Az élet különböző szint-

jein és színterein számos megpróbáltatás éri a romákat, ráadásul vannak olyan helyzetek, melyek az identitással kapcsolatos kihívásokat, fenyegetéseket felerősítik. Goffman (1998) szerint a stigma szociális térben konstruálódik és jelentőségét a különböző interakciók során „nyeri el”. Breakwell (1986) identitásfenyegetéssel kapcsolatos kutatásában hangsúlyozta, hogy a szociális identításon és a kategorizáción túl a strukturális viszonyok is jelentős hatással bírnak a megküzdési stratégiákra.⁵ Breakwell szerint az identitásfenyegetés érzése akkor jelenik meg, ha bizonyos alapelvek, amik magát az identitást szabályozzák, nem felelnek meg az egyén önazonosságának (Maszlag, 2022). Éppen ezért az érintettek minden szituációban arra fognak törekedni, hogy a fenyegetettség érzését megszüntessék, ehhez pedig a számukra legideálisabb megküzdési stratégiát fogják választani – ami saját énképükkel összeegyeztethető.

A tanulmányban az etnikai identitást úgy közelítem meg, mint egy szabad választási lehetőséget az egyén részéről, azaz, hogy az illető mennyire szeretné magát az adott etnikai csoporttal azonosítani (Pulay, 2009). A csoport melletti elköteleződéssel nem jár együtt automatikusan a csoport mindennapi életében való teljes részvétel és csoportra jellemző értékek prezentálása a többségi társadalomban, viszont, ha az elköteleződés és identifikáció szintjén is megjelenik a viselkedés, akkor egy konzisztens etnikai identitásról beszélhetünk.

Az évtizedek során a különböző generációkat eltérő külső strukturális hatások érték és érik, melyek folyamatosan változtatják az egyének indentitásképét. Mindezek következtében a vizsgált két generáció szemlélete, gondolkodásmódja, világértelmezése és identitásstratégiája eltér a korábbi generációkétól. A cigányok önazonosságukat az általuk követett céllal kapcsolatban fogják meghatározni, éppen ezért másképp értelmezik a hagyományos szimbólumrendszereket, az erkölcsösség fogalmát, a nyelvhasználat, a tradíciók, a kultúra és a vallás jelentőségét.

A célcsoport rövid bemutatása

A Kemény István és munkatársai (2004) által 2003-ban végzett kutatás, illetve a 2011-es népszámlálási adatok (KSH, 2011) alapján az látható, hogy az Y és Z generáció-

ból egyre több cigány fiatal végezte el az általános iskolát és jelent meg érettségít, szakmát adó iskolákban (Janky, 2005; KSH, 2011). Sőt, a cigány lányok egyre nagyobb arányban tanulnak érettségít adó intézményekben, ami arra enged következtetni, hogy a tradicionális családi minták kezdenek háttérbe szorulni, és a modernizáció hatása érvényesül (Kemény et al., 2004).

A kutatásban megkérdezett Y és Z generációs cigány lányok szemléletére, gondolkodásmódjára, világértelmezésére, a modernizációnak és globalizációnak köszönhetően, teljesen eltérő hatások érvényesültek, mint a korábbi nemzedékek esetében. A fiatalok életére, identitására, életstratégiájára számos tényező volt hatással: a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény; a korszakra jellemző oktatási expanzió; a romákat támogató különböző oktatási, tanulmányi ösztöndíjak megjelenése, kiszélesedése; digitális, technológiai forradalom stb. Mindezeknek köszönhetően megváltoztak a hagyományos szimbólumrendszerek értelmezési keretei, a tradíciók jelentősége, az eddig stabil etnikai identitásdimenziók erőssége. A korábbi generációkhoz képest a mostani fiatalokat jóval nagyobb szabadság jellemzi, és a lehetőségek tárháza szinte végtelen. Ugyanakkor ennek a túl nagy szabadságnak ára van, hiszen a választási lehetőségek bővülésével nap mint nap kockára teszik etnikai identitásukat és a közösséghez való tartozásukat. Minden nap újra át kell értelmezniük önazonosságuk alapjait, határait és etnikai közösségük jelentőségét.

A motiváció fontos szerepet játszik ezeknek a fiatal cigány lányoknak a továbbtanulási és munkavállalási aspirációiban. A megkérdezett Y és Z generációs cigány lányoknak leginkább pozitív élményei voltak és vannak a felsőoktatási tanulmányaik alatt. Mivel a kutatásba bevont fiatal cigány lányok mind tagjai – vagy tagjai voltak – roma szakkollégiumoknak, így ezeknek az intézményeknek köszönhetően hamar befogadó közösséggel, más cigány fiatalokkal találkozhattak.

Tehát a megkérdezett Y és Z generációs, felsőoktatásban tanuló roma fiatal lányok iskolai helyzetüket tekintve mind egyetemet végeztek/végeznek. Az oktatási intézmények saját, zárt közösségüktől távolabb eső tele-

⁵ A szakember a különböző megküzdési stratégiákat a társadalmi elismerésért tett erőfeszítés mechanizmusaként detektálja.

püléseken találhatóak, amely hozzájárul(t) saját közösségükből való korai elszakadásukhoz. A mintaválasztás tudatosan történt, nemcsak az elérhetőség miatt, hanem úgy gondolom, hogy azok a cigány lányok, akik szakkollégisták, tudatosan vállalják kisebbségi identitásukat, így könnyebben vizsgálhatók az önazonosságukban, annak dimenzióiban, elemeiben bekövetkező változások. Továbbá szakkollégiumi tagságuk egyet jelenthet azzal, hogy etnikai hovatartozásukra nem stigmaként tekintenek, hanem énképük bővülésének lehetőségét, identitásuk megerősítését látják benne. Mindemellett a különböző interjúszituációkban képesek értelmezni azokat a folyamatokat, jeleket, amelyekre a kutatás során válaszokat kerestem.

Hangsúlyoznom kell azt is, hogy az elemzésben az Y és Z generáció vallási dimenziójában megjelenő megálapítások, nem biztos, hogy minden Y és Z generációs cigány lányra érvényesek. Ezért a következtetések csak korlátozott érvényességűek, és csak egy speciális keresztmetszetet adják az identitás vallási dimenziójának.

A kutatás módszertana

A kutatási téma mélyebb és átfogóbb megismerése érdekében több módszert is alkalmaztam. Mindenekelőtt a rendelkezésre álló hazai és nemzetközi szakirodalmak feldolgozásával kezdtem. Az etnikai identitással kapcsolatos korábbi kutatások szolgáltatották vizsgálatom tárgyának elméleti kereteit.

A kutatás során kvalitatív interjú – félig strukturált – technikát alkalmaztam, kiegészítve résztvevő megfigyeléssel. Steinar (2005) szerint a kvalitatív technika egy olyan kutatási módszer, amely segít betekintést adni a világ legapróbb részleteibe a különböző tapasztalatok által. Az interjúk és résztvevő megfigyelések nem csupán a megkérdezettek által közvetített identitásdimenzió változását teszik láthatóvá, hanem arra is módot adnak, hogy az interjúalanyok személyes percepcióit is megismerjük az értékek megváltozását illetően. Terepmunkám alatt olyan tapasztalatokra tehettem szert, melyek további fontos adatgyűjtési és módszertani muníciót adtak kutatásomhoz. A nem interjúk szituációkban sikerült mélyebben megvizsgálni a megkérdezettek újrakonstruált identitását, vagy annak bizonyos elemeit, így lehetőségem nyílt arra, hogy megismerjem cigány önazonosságuknak egyik legerősebb bázisát. Sokszor az interjúk szituációkon

kívül történő beszélgetések során új, eddig számomra kevésbé ismert vallási identitás-elemeket ismerhettem meg, ugyanis a beszélgetésekbe beleszórták saját tapasztalataikat, érzéseiket is. Ezáltal könnyebb volt értelmezni, hogyan válik az érzésekből társadalmi cselekvés, és hogyan fonódott össze személyes identitásuk egy kollektív etnikai identitássá.

Ugyanakkor kutatói pozíciómat sem hagyhatom figyelmen kívül. Az adatgyűjtés nem csak az interjúalanyokra, a vizsgált közösségekre, de magára a kutatóra is hatással van. A kutató jelenléte számos módon tudja befolyásolni a tudományos megismerés folyamatát, a szubjektív érzések gyakran megkérdőjelezzik az objektivitás követelményeit. Fleetwood (2009) szerint azonban a közvetlen élményeken keresztül a kutatónak lehetősége nyílik a terepen megszerzett ismereteket egy szituációba ágyazott komplex tudásként értelmezni – mely elengedhetetlen az adatok elemzésekor. Úgy gondolom, hogy a terepmunka során a személyesség nem csökkenti a kutató objektivitását, sőt, sokkal inkább elmélyíti azt az önreflexión és a különböző nézőpontváltásokon keresztül. Személyes érintettségem a témában éppen ezért előnnyel szolgált a kutatás alatt, hiszen a korábban megszerzett tudás visszacsatolása csak gazdagítja a vizsgálatot. Továbbá úgy éreztem, hogy sokszor a kapott mély információk, strukturáltan beszélgetések az etnikai hovatartozás mentén dőltek el.

Kvalitatív kutatásomban 2017–2018 között 17 félig strukturált interjút sikerült készítenem Y és Z generációs cigány lányokkal. Az interjúkat diktafonnal vettem fel, majd a kapott hanganyagok írásban is rögzítésre kerültek, illetve fontos volt az interjúalanyok anonimitásának megőrzése.

Empirikus kutatás: vallás, mint identitásdimenzió

A modernizációs és globalizációs folyamatok eredményeként az etnikai identitás folyamatos kihívások elé kerül. Szerepének, jelentőségének megváltozása új önmeghatározások megtárgyalását vonja maga után. A kisebbségek tagjainak „új, korszerűbb” identitást kell kifejleszteniük, hogy tükrözni tudják helyzetük valóságait úgy, hogy közben ne lépjék át etnikai határaikat és továbbra is felismerhető legyen saját közösségüknek.

A zárt cigány közösségek gyengülése lehetővé teszi az Y és Z generációs lányok számára, hogy más értékeket

is internalizáljanak saját csoportjuk értékei mellett. A többségi társadalommal való interakciók megszapordása, a kortárs csoport hatása, a technikai fejlődés, civil kezdeményezések, a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat mind olyan elemek, amelyek a cigány lányok etnikai és nemzeti identitását befolyásolják. Minden külső „nyomás” ellenére a generációk tagjai továbbra sem asszimilálódtak a többségi társadalomba, megtartották etnikai identitásukat, csak az önazonosságot meghatározó dimenziókon belül kerülnek át a hangsúlyok olyan elemekre, amelyek a többségi társadalom által kevésbé stigmatizáltak.

A kutatás szempontjából a vallásnak mint etnikai identitást hordozó dimenzióknak kulcsfontosságú szerepe van, ennek segítségével képes az etnikai azonosságtudat újraéledni és stabil maradni.

A szekularizációs elméletek szerint a modernizáció magával hozza a vallásosság hanyatlását, ugyanakkor a tapasztalatok nem ezt mutatják, hisz egyre többen fordulnak újra a vallás, a spiritualitás felé (Tomka, 1996; Hegedűs, 2000). Andorka (2005) is hasonlóakat fogalmazott meg a kérdéssel kapcsolatban. Szerinte a szekularizáció nem a vallások eltűnését jelenti, hanem annak azok változását. Új vallási csoportok jelentek meg, átalakultak a vallási tevékenységek és új, a gondolkodást meghatározó racionális elemek kerültek be. A vallás már nem terjed ki az élet minden területére úgy, mint a régebbi korokban, már nem olyan magától értetődő dolog, melybe miután beleszületett az egyén, meghatározza annak mindennapjait és gondolkodását (Tomka, 2000). Berger és Luckmann (1966) szerint a vallást mindinkább egyéni döntések határozzák meg, abszolút szubjektív lesz, azaz teljesen privatizálódik. Az egyének értékei, világnézete nem független a külföldi környezeti feltételektől és szocializációs normáktól, tehát a társadalom meghatározza a vallással kapcsolatos attitűdöt, a társadalom tagjainak vallási értékeit, állásfoglalását (Tomka, 2000; Kaufmann, 1996).

Jóllehet a rendszerváltáskor felgyorsultak a szekularizációs folyamatok, mégis egyfajta „újravallásosodási” folyamatnak lehetünk szemtanúi. Ez természetesen nem jelenti a vallási hagyományok rendszerének teljes visszatérését, sőt, sokkal inkább egy szabad választási lehetőség jelenik meg a vallás tartalmával, jellegével

kapcsolatban. Az emberek dönthetnek arról, hogy mit fogadnak el az egyes vallások kínálatából, válogathatnak belőlük ízlés szerint (Földvári & Rosta, 1998).

Bindorffer (2001) szerint a magyarországi cigányság esetében csak részben igaz az az állítás, hogy a többség a hátrányos megkülönböztetéssel bezárja a cigányokat saját identitásába, és áthatolhatatlan határt emel köré. Kutatásában olyan informális, magánéleti, személyes, formális és intézményes terekkel foglalkozik, amelyekben a cigányok mindennapjaikat élik, valamint amelyek hatással lehetnek az identitásra, érdekérvényesítő képességekre. Az identitás elfogadtatása a többséggel sikertelennek bizonyult – a vizsgálat alapján –, és az esetek nagy részében negatív identitásképet eredményezett. A kutató szerint a cigányok által kialakított integrációs és modernizációs stratégiák továbbra sem segítenek az identitásuk megőrzésében. Bindorffer ezen kijelentésével azonban nem értek teljesen egyet, ugyanis empirikus kutatásom eredményei sok esetben megcáfolják ezt. Az Y és Z generációs cigány lányoknál megfigyelhető, hogy az önazonosságuk részét képező kortárs, új identifikációs elemek, kevésbé stigmatizált etnikai identitást kifejező dimenziók kerültek előtérbe; egyfajta integrációs-modernizációs stratégiákként foghatók fel, melyek célja etnikai identitásuk megőrzése.

Ahogy korábban említettem, az etnikai identitás folyton változik, mely leginkább akkor következik be, ha az egyén társadalmi kapcsolatai, élete átalakul, melynek folyamánként új adaptációs mintákat szükséges elsajátítania, és újra kell értékelnie saját etnikai identitását, valamint az azt meghatározó dimenziók jelentőségét. A korábbi generációkban működő minták már nem minden esetben alkalmazhatóak az Y és Z generációk esetében, ezért kikerülnek, átértékelődnek, megváltoznak, vagy épp újra felszínre törnek olyan dimenziók, melyek eddig kevésbé voltak hangsúlyosak. Ennek következtében pedig megváltozik az etnikai identitás szerkezete is.

A megjelenő új társadalmi kontextusban az Y és Z generációs cigány lányoknak szükségessé válik identitáskonstrukciójuk átalakítása. Ez a racionális döntés az integráció egyik jele. A többségi társadalommal való keveredés – ami által gyakran megkérdőjeleződnek az etnikai identitás egyes elemei – esetükben nem jelenti egyértelműen az identitásválságot, vagy identitásvesztést. Az etnikai és

nemzeti identitás elemeit, tereit meg tudják egymástól különböztetni, egymás mellett, illetve egyszerre tudják működtetni a kettőt, csak eltérő intenzitással. Az intenzitás változása esetükben nemcsak szituációtól függ, hanem magától az identitásdimenziótól is. Bell (1975) kettős identitás meghatározása – a megfelelő szituációban, időben a megfelelő identitás aktivizálása – tehát az unokáknál nem ugyanazt jelenti, mint a második generáció életében. Esetükben sokkal inkább egy újrakonstruált identitásról (Bindorffer, 2001), a régi identitáselemek újbóli felélesztéséről, vagy újraértelmezéséről, illetve új elemekkel való kiegészítéséről van szó. Ugyanakkor fontos megemlíteni, hogy az integráció nem megy gyorsan és könnyen az Y és Z generáció tagjainak sem. Hiába próbálják tudatosan megváltoztatni etnikai identitásukat kifejező szimbólumaikat és identitáselemeiket előítéletek által kevésbé terhelt elemekre (pl. vallási elemek kimelelése, hangsúlyozása), a többségi társadalom befogadása nélkül hiába indul el egyfajta változás és erre való törekvés ebben a két cigány generációban; az integráció nem valósulhat meg, csakis együttes erővel.

Számos cigánysággal kapcsolatos hazai és nemzetközi kutatás (Rézműves, 1992; Szuhay, 1999; Fraser, 2002; Tesfay, 2006) érinti a vallás szerepét a romák integrációját illetően. Ezekben megfigyelték, hogy a cigányság – gyakran érdekből – átveszi környezetének vallásosságát, ugyanakkor sokszor annak belső tartalmával nem azonosul. Ezek a kutatások azonban nem reprezentatívak, hanem elsősorban kvalitatívak, megfigyeléseken alapulnak. Leírják azonban, hogy azok a cigányok, akiknél valamilyen vallási kötődés figyelhető meg, nagyobb valószínűséggel szereznek magasabb iskolai végzettséget, de más mutatók mentén – anyagiak, munkahely, lakóhely stb. – is integráltabbak. Ez a megállapítás vezette 2012-ben Gyetvai Gellért és Rajki Zoltán kutatókat arra, hogy megvizsgálják a vallási kötődés erősségének integrációs hatását. Hasonló eredményre jutottak, mint számos más kutató. A vallási kötődés és közösséghez tartozás magasabb iskolai végzettséget generál, kiszakítja az egyént hagyományos szocializációs környezetéből – gyakran már elég fiatal korban – és új, más összetevőkből álló szocializációs környezettel helyettesíti azt.

Fraser (2002) vallásos cigánysággal kapcsolatos kutatásának egyik hipotézise szerint a romák többsége felveszi a környezetének vallását, ugyanakkor nem biztos, hogy annak

belső tartalmát is elsajátítja. Kutatásában előre haladva azonban azt látta, hogy Franciaországban, Spanyolországban, Angliában és Kelet-Európában 1950-től fokozatosan ettől eltérő trendek rajzolódtak ki. A különböző országokban végzett kvalitatív kutatások azt mutatták, hogy a cigány közösségek nemcsak magát a vallást vették fel, hanem annak tartalmát is internalizálták, és ennek fényében változtatták meg integrációs stratégiájukat.

Rostás-Farkas és Karsai (1992), valamint Stewart (1994) tanulmányukban leírják, hogy a cigányság többsége katolikus vallású. A szakemberek úgy látják, hogy sok a hasonlóság a katolikus kulturális szokások, a képi, ikonikus elemek és a cigányságra jellemző kulturális jegyek között. Mindazonáltal egyre több roma jelenik meg a nem történelmi egyházakban is. Tesfay (2006) adventista cigány, Blasco (2008) pedig pünkösdista vallású madridi cigány közösségekben vizsgálta a cigány identitást. Kutatásaikban arra voltak kíváncsiak, hogy hogyan alakítja át a vallás a közösségi kapcsolatokat. Eredményeikből látható, hogy bizonyos kulturális elemek a vallás miatt érvényüket veszítik, mások viszont felerősödnek. Adventista cigány közösséget vizsgált Lőrinczi (2013) és Fosztó (2007) is, akik azt kutatták, hogy az adventista hit és tanítás elfogadása mennyire tudatos része a romák integrációjának, ez milyen szinten befolyásolja cigány identitásukat, és hogyan formálja át a verbális és nem verbális elemeket. A fent bemutatott kutatások többségének eredménye, hogy a valláson keresztül lezajló integráció sok esetben az etnikai identitást meghatározó jegyek rovására történik.

Az Y és Z generáció tagjainál igen jelentős a vallás mint identitást biztosító stratégia – éppen azért, mert az egyház a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózaton keresztül segíti az etnikai identitás erősítését. Jóllehet azért erősödött meg ez a dimenzió, mivel sok esetben a többségtől teljesen eltérő, életük minden területét meghatározó szokás- és normarendszerek, értékek, népi viseletek, amelyek eddig jellemzőek voltak a kisebbség kultúrájára, mára teljesen átalakultak, új jelentést kaptak. A hétköznapokban ezek a kulturális elemek nem tudnak mindig a felszínen is megjelenni, ezért az ünnepi, vallási dimenzióban kerülnek kifejezésre, illetve ezek olyan állandó, változatlan elemek, melyeket sok esetben még a modernizáció és globalizáció sem tudott kikezdeni. Az identitás konstruálásában a vallásnak kulcsszerepe van.

„Amikor ünnep van, akkor mi is felvesszük a hagyományos ruháinkat és úgy megyünk a templomba. Ott állunk mama mellett és énekelünk a misén.”

„Persze, hát sokszor csak cigányul énekelünk. Még szép, hogy értem, mit éneklek.”

A kutatásba bevont települések mindegyikén található valamilyen egyházi felekezet, ami egy olyan kapcsolódási szintér a fiataloknak – a roma szakkollégiumok mellett –, ahol meg tudják élni etnikai identitásukat. Az interjúkban annál a kérdésnél, hogy mégis mi alapján gondolják és mondják magukról, hogy oláh cigányok, a felekezeti hovatartozásukkal együtt határozták meg magukat a legtöbben:

„Hát én görögkatolikus oláh cigány lány vagyok.”

„Még szép... Katolikus... katolikus cigány.”

Mindkét generáció tagjai úgy gondolják, hogy a vallás által kifejezhetik a csoporthoz való tartozásukat, és ezen keresztül könnyebben tudnak közösséget vállalni az idősebb generációk tagjaival is. A miséken való rendszeres – olykor aktív – részvétellel pedig a csoporthoz való lojalitásukat is ki szeretnék mutatni.

Huntington (1999) szerint a vallás egyfajta iránymutató funkciót tölt be az emberek életében, biztosítja az identitáskereteket és lehetőséget ad az azonosságtudat megnyilvánulásra is. A vallási dimenzió a vizsgált Y és Z generációs cigány lányoknál egy olyan szintér, ahol az etnikai identitást reprezentáló más elemek is megjelenhetnek, mint amilyen a nyelv és a viselet. A településeken meglévő felekezetnek, a vallásosságnak köszönhetően nemcsak saját közösségükbe tudnak integrálódni, hanem ezeken keresztül a cigányság többi csoportjába, illetve az ország katolikus hitközösségébe is. Ugyanis rendszeresen járnak pl. Máriapócsra zarándoklatra a cigánybúcsú idején, ahol rengeteg roma fiatal van jelen, de számos olyan katolikus ünnepségen is megjelennek, amely lokális közösségükön kívül esik.

„Jó, hogy vannak ezek az alkalmak, mert legalább ilyenkor más cigányokkal is tudunk találkozni. Na de ennyi cigányt én még nem láttam egy helyen, mint mikor ilyen nagy ünnep van.”

A cigány nyelven megtartott misék által egybeolvadnak az etnikai és a vallási identitáselemek. Sokszor hitük gyakorlásával tudják megélni etnikai hovatartozásukat, vagy azokat az identitásdimenziókat, amelyeket tisztán, nyíltan már nem mernek vállalni. A valláshoz érzelmileg is kötődnek. A különböző vallási megnyilvánulások (pl. máriapócsi cigánybúcsú, a kereszt felmagasztalásának ünnepe, temetések, esküvők, Mária-kultusz és más szentek tisztelete, vallási jelképek, szakkollégiumi spirituális alkalmak) tiszteletben tartása, ünneplése fontos szerepet tölt be az Y és Z generációk életében. A vallásosság nem önmagában, hanem a liturgiákon, szokásokon keresztül nyer etnokulturális jelentőséget (Ladancsik, 2020). Jóllehet az imádkozás magyar nyelven zajlik náluk, a templomban és odahaza is, de ennek funkcionális okai vannak. Mivel jobban beszélnek magyarul, így jobban ki tudják fejezni magukat. Ugyanakkor ez nincs hatással arra, hogy érzelmileg miként kötődnek a katolikus valláshoz, és az mennyiben határozza meg etnikai identitásukat.

„Magyarul szoktunk anyuval odahaza imádkozni. Úgy jobban ki tudom magam fejezni, meg jobban értem úgy. De mikor a templomban vagyunk, cigányul megy ugye a szertartás, és persze, hogy értek úgy is mindent, de az imádkozásnál jobb, ha magyarul mondom, úgy vagyok vele. Ettől még nem mondom, hogy nem szép, sőt sokkal szebb, mikor cigányul énekeljük ezeket a szép katolikus énekeket. Olyan büszke cigány vagyok akkor, hogy na! Ez igen, a cigány nyelvvel is mennyi mindent el lehet mondani azért... Még ha máshol nem is lehet úgy, érted, használni, meg nem is akarod – mondjuk meg az őszintét... De itt, a templomban gyönyörű... vagyis nekem az, itt szeretem...”

„Pócsra szoktunk menni minden évben. Ne tudd meg, milyen jó... Na, annyi cigányt te még egy helyen nem láttál, az biztos... (hangosan nevet) Azért is jó, tudod, ez, mert lehet, hogy az ilyen vallási alkalmak nélkül nem találkoznék más vallásos cigányokkal, vagy alapból nem falumbeli cigányokkal. Mert most az egyetemen nem volt sok cigány, máshova meg nem mentem. Itt meg találkozunk és együtt dicsőítjük az Urat. Jó az, mikor látod, hogy mások is olyan erősen hisznek, mint te... A katolikus vallás áll hozzánk szerintem a legközelebb. Legalább is, ha a magam nevében beszélek, és ugye, abban beszélek... Nem olyan egyszerű, mint egy református, vagy más...”

Szépen díszítettek a templomok, aranyozott meg színes minden... Meg nekem ez adott volt: szülők, nagyszülők is mindig ide jártak. Van más is a településen, és sokan járnak most már cigányok oda is, főleg a zene miatt, mert ott szabadabb, több a hangszer, olyan cigányosabban lehet a dalokat játszani, és így szerintem közelebb érzik magukhoz a vallást, vagy nem is tudom, szóval könnyebb lehet olyan zenén keresztül megélni a cigányságukat, úgy vannak vele..."

„Igaz, hogy a zene közelebb áll a cigányokhoz, de szerintem meg minden más, a festmények, a képek, a szimbólumok, amik a falon vannak, a Mária-szobor odahaza, vagy mámanál a jézusos faliszőnyeg, az meg inkább közelebb áll a cigányokhoz... hozzám..."

A katolikus egyház vallási eseményei, szimbólumai (pl. képek, tömjén, szentek, színes fali festmények), olyan szimbolikus elemek, amelyek az Y és Z generáció tagjainak összeegyeztethetők cigányságuk kulturális komponenseivel. A vallás ezért nagyban hozzásegíti ezt a generációt egy stabil cigány identitás kialakításához. Az etnikai közösséghez tartozó fiatalok többsége jár templomba, nem csak a nagyobb egyházi alkalmakra. A búcsúknak, közös egyházi eseményeknek, a Keresztény Roma Szakkollégiumoknak kiemelt szerepe van az etnikai identitás megtartásában, a saját etnikai közösség elfogadásában.

Az egyetem, a munka és a kortárs csoportok integrálni tudják ezeket a generációkat a többségi társadalomba, azonban a vallás nemcsak ennek, hanem saját etnikai közösségüknek is részévé teszi őket. A vallásnak így túlélési stratégiai szerepe van az etnikai identitás megőrzése szempontjából.

Összegzés

A kutatás célja az volt, hogy egy szűk, speciális körben vizsgálja a vallási dimenzió erősségét, jelentőségét az Y és Z generációs cigány lányok életében. Továbbá szerettem volna megnézni, hogy az etnikai identitás vallási dimenzióban való megélése mennyire tekinthető integrációs törekvésnek, stratégiának. A vizsgált Y és Z generációs cigány lányokra vonatkozó

megállapítások azonban nem minden Y és Z generációs cigány lányra jellemzőek, csupán az általunk megkérdezett keresztény szakkollégistákra érvényesek. A kapott eredményekből arra lehet következtetni, hogy csak egy művelt, szűk, identitását megőrizni képes csoportnak van esélye az integrációra, a többiek viszont asszimilálódnak vagy diszkriminálódnak.

A vizsgálat során láthattuk, hogy az Y és Z generációs cigány lányok erős elköteleződést mutatnak a vallási dimenzió iránt, és cigányságukat ennek mentén tudják megélni. Ennek hátterében az állhat, hogy a többségi társadalomtól eltérő, cigányságra jellemző kulturális, vallási érték és normarendszerek összeegyeztethetők a számukra fontos etnikai identitás elemeivel. Esetükben ezt a dimenziót sem a modernizáció, sem a globalizáció nem tudta eddig kikezdeni, azaz a teljes asszimilációnak egyelőre nincs jele ezekben a generációkban. A kisebbségi kultúrára jellemző elemek nemcsak az „ünnepi dimenzióban” élnek tovább, hanem kifejezésre kerülnek a mindennapokban is (Maszlag, 2022).

Láthattuk, hogy a külső, strukturális tényezők hatással vannak a generációk cigány identitásképeinek alakulására. A lokális közösség, a többségi társadalom, a globalizáció és a modernizáció technológiai újításai, a civil kezdeményezések, a roma fiatalokat támogató programok új stratégiákat kínálnak a fiatal generációknak. A válaszlehetőségek sokasága az eddig stabilnak tűnő társadalmi és kulturális környezetüket merőben megrengette és átalakulásra sarkallta. Új adaptációs minták elsajátítása válik szükségessé, melyeket alkalmazni lehet a mai világban.

Ugyanakkor egy etnikai csoport csak akkor tud fennmaradni, ha világosan kimondja és képviseli saját értékeit, identitáselemeit. Ha nem tudják, vagy nem merik többé megnevezni értékeiket, ha bizonytalankodnak az önazonosításra szolgáló identitásdimenziók képviselésekor, vagy ha maguk sem tudják már azokat azonosítani, akkor idő kérdése, hogy mikor fognak búcsút venni etnikai identitásuktól, és mikor asszimilálódnak az integráció helyett.

Felhasznált szakirodalom

1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól

Andorka R. (2005). *Bevezetés a szociológiába*. Budapest: Osiris Kiadó.

Barth, F. (1969). Introduction. In Barth, F. (szerk.), *Ethnic Groups and Boundaries* (pp. 9–38.). Boston: Little, Brown and Company.

Bell, D. (1975). Ethnicity and Social Change. In Glazer, N. & Moynihan D. P. (szerk.), *Ethnicity: Theory and Experience* (pp. 141–174.). Cambridge: Harvard University Press.

Berger, P. L. & Luckman, T. (1966). *The Social Construction of Reality*, New York, Doubleday.

Bindorffer Gy. (2001). Asszimiláció vagy túlélés. Az etnikai identitás kérdése egy homogenizálódó világban. *Kultúra és Közösség*, 5(1), 37–44.

Breakwell, G.M. (1986). *Coping with threatened identities*. London: Methuen

Deshpandé, R. & Douglas M. Stayman. (1989): A Tale of Two Cities: Distinctiveness, Theory and Advertising Effectiveness. *Journal of Marketing Research*, 31(1), 57–64.

Európai Bizottság. *A romák egyenlősége, valamint társadalmi befogadása és részvétele az EU-ban*. Letöltés dátuma: 2022. 11. 30., forrás: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/roma-eu/roma-equality-inclusion-and-participation-eu_hu

Fleetwood, J. (2009). Emotional Work: Ethnographic Fieldwork in Prison in Ecuador. *eSharp*, Special Issue: Critical Issues in Researching Hidden Communities, 28–50.

Fosztó L. (2007). A megtérés kommunikációja: gondolatok a vallási változásról pünkösdzimusra tért romák kapcsán. *Erdélyi Társadalom*, V. 1. sz. 23–49.

Földvári M. & Rosta G. (1998). A modern vallásosság megközelítési lehetőségei. *Szociológiai Szemle*, 8(1), 127–137.

Fraser A. (2002). *A cigányok*. Budapest: Osiris Kiadó.

Goffman, E. (1998). Stigma és szociális identitás. In Erős F. (szerk.), *Megismerés, előítélet, identitás*, pp. 263–296. Budapest: Új Mandátum – Wesley János Lelkészképző Főiskola.

Gyetzvai G. & Rajki Z. (2014). *Cigánymissziós mozgalmak hatása Magyarországon*, Békés, Cigány Módszertani és Kutató Központ

Hale, H. E. (2004). Explaining Ethnicity. *Comparative Political Studies*, 4(37), pp. 1–28.

Havas G., Kemény I. & Kertesi G. (2000). A relatív cigány a klasszifikációs küzdőtéren. In: Horváth Á., Landau E. & Szalai J. (szerk.), *Cigánynak születni. Tanulmányok, dokumentumok* (pp. 193–201). Budapest: Aktív Társadalom Alapítvány – Új Mandátum Könyvkiadó.

Hegedűs R. (2000). *A vallásosság alakulása Magyarországon a kilencvenes évek kutatásainak tükrében* [PhD-értekezés]. Budapest: Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Szociológiai és Szociálpolitikai Tanszék.

Huntington, S. P. (1999). *A civilizációk összecsapása és a világtrend átalakulása*. Budapest: Európa.

Janky B. (2005). A cigány nők társadalmi helyzete és termékenysége. In Nagy I., Pongrácz Tiborné & Tóth I. Gy. (szerk.), *Szerepváltozások – Jelentés a nők és férfiak helyzetéről* (pp. 136–148). Budapest: TÁRKI – Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium.

Kaufmann, F.-X. (1996). Vallás és modernitás. *Replika*, 21–22, 249–274.

Kemény I., Janky B. & Lengyel G. (2004). *A magyarországi cigányság 1971–2003*. Budapest: Gondolat Kiadó.

Központi Statisztikai Hivatal (2011). *2011. évi népszámlálás – 9. Nemzetiségi adatok*. Letöltés dátuma: 2019. 04. 17., forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_09_2011.pdf

Ladancsik T. (2020). *A nemzeti identitás formálódása a magyar–szerb vegyes házasságokban* [PhD-értekezés]. Debrecen: Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola.

Ladányi J. & Szelényi I. (2004). *A kirekesztettség változó formái*. Budapest: Napvilág Mandátum.

Lőrinczi T. (2013). Egy adventista gábor cigány közösség önmegjelenítő stratégiái. Az átalakult önkép reprezentációs gyakorlatai. In *Kolozsvártól Pécsig, a yaoitól a juhászatig: Néprajzi-kulturális antropológiai tanulmányok két doktori iskolából. Studia Ethnologica Hungarica sorozat* (16). Pécs: L'Harmattan, (pp.169-185.)

Maszlag F. (2022). Cigányok önzonosságának változása – Identitásmintázatok változása oláh cigány nők három generációjában [PhD-értekezés]. Debrecen: Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola.

Neményi M. (2006). Nőkérdés, kisebbségi kérdés. In Pető A. (szerk.), *A társadalmi nemek oktatása Magyarországon* (pp. 41–46.). Budapest: Ifjúsági, Családügyi és Esélyegyenlőségi Minisztérium.

- Niedermüller P. (1989). Kulturális és a társadalmi identitás: a néprajzi megközelítés eredményei és kérdőjelei. In Váriné Szilágyi I. & Niedermüller P. (szerk.), *Az identitás kettős tükrében (204–233)*. Budapest: TIT.
- Okely, J. (1983). *The Traveller Gypsies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Padilla, A. M. (1980). The Role of Cultural Awareness and Ethnic Loyalty in Acculturation. In Padilla A. M. (szerk.), *In Acculturation Theory, Models and Some New Findings* (pp. 47-84). Boulder, CO: Westview Press.
- Paloma Gay y Blasco (2008). Cigány/roma diaszpóra Egy összehasonlító perspektíva, *Régió, 19.évf.(4)*, 25-50
- Pálos D. (2010). „Cigány” identitások nehézségei, Egy önbeszámolókon alapuló vizsgálat tanulságai. *Esély, 21(2)*, 41–63.
- Pataki F. (1989). Identitás – személyiség – társadalom. In Váriné Sz. I. & Niedermüller P. (szerk.), *Az identitás kettős tükrében* (pp. 17–35.). Budapest: MTA – TIT.
- Pulay Gy. (2009). Az etnikai hovatartozás számbavételi lehetőségei és szükségessége. *Esély, 20(4)*, 3–37.
- Rézműves M. (1992). A magyarországi oláh cigányok szokásai gyász idején In: *Phralipe 11. sz.* 20-25
- Rostás-Farkas Gy. & Karsai E. (1992). *A cigányok története*. Budapest: Cigány Tudományos és Művészeti Társaság.
- Steinar, K. (2005). *Az interjú – Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba*. Budapest: József Műhely Kiadó.
- Stewart, M. S. (1994). *Daltestvérek. Az oláh cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon*. Budapest: T-Twins (MTA Szociológiai Intézet) Max Weber Alapítvány Műhely Kiadó.
- Szuhay P. (1999). *A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája*. Budapest: Panoráma.
- Tesfay S. (2006). „Mi vagyunk a kalapos gábor cigányok, akik nem isznak...”: a gábor cigány közösség belső és külső kapcsolatait szabályozó kognitív sémák. In Bakó B., Papp R. & Szarka L. (szerk.), *Mindennapi előítéletek: társadalmi távolságok és etnikai sztereotípiák* (pp. 65–90.). Budapest: Balassi.
- Tomka M. (1996). A vallásszociológia új útjai. *Replika, 21–22*, 163–171.
- Tomka M. (2000). *Vallásszociológia*. Letöltés dátuma: 2022.11.29., forrás: http://www.tavaszi56.hu/szombat/vallasszociologia/tomka_1.htm
- Tóth K. D. (2008). *Sikeresek cigányok identitása Angliában és Magyarországon*. Budapest: L'Harmattan Kiadó.

IFJÚSÁGRÓL ÉS IFJÚSÁGPOLITIKÁRÓL WIKI ALAPOKON

– Ságvári Bence –

Előzmények

Egy 2018. november 26-i tanácsi állásfoglalás alapján született meg az Európai Unió 2019 és 2027 közötti időszakra vonatkozó ifjúsági stratégiája. Ez a dokumentum stratégiai célként fogalmazta meg a „kutatási eredményeken alapuló ifjúságpolitikai döntéshozatalt és tudásépítést”, ami röviden annyit tesz, hogy az „uniós ifjúságpolitikának kutatási eredményeken kell alapulnia, és a fiatalok valós igényeiből és helyzetéből kell kiindulnia”. Ez nyilvánvalóan egy általános és régóta létező elvárás bármilyen stratégiai és szakpolitikai döntéshozatal esetén, ennek megvalósítása azonban sok esetben egyáltalán nem egyértelmű, továbbá nehéz megtalálni azokat az eszközöket és kommunikációs csatornákat, amelyekkel ezeket a leghatékonyabb formában lehet megvalósítani.

Az EU Ifjúsági Stratégiája ebből kiindulva egy újszerű, és ezen a területen kifejezetten innovatívnak számító kezdeményezést indított útjára 2018-ban. A Youth Wiki néven futó projekt célja, hogy egy bárki által elérhető, folyamatosan frissülő, átfogó információforrást biztosítson az EU-tagállamok ifjúságának helyzetéről és ifjúságpolitikájáról. A fő cél az Európai Bizottság és a tagállamok ifjúságpolitikai döntéshozatalának támogatása, az egymástól való tanulás és a kapcsolatteremtés lehetőségének megteremtése. A Youth Wiki jelenleg angol nyelven érhető el az alábbi weboldalon: <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki>.

Milyen tartalmak érhetőek el a Youth Wiki-n?

A Youth Wiki tartalmát és struktúráját az Európai Bizottság és a tagállamok által meghatározott ifjúságpolitikai prioritások alakítják. Jelenleg az alábbi 11 tematikus fejezet érhető el az oldalon:

1. Áttekintés, általános információk az ifjúságról és ifjúságpolitikáról
2. Az ifjúságpolitika helye a kormányzatban, stratégiai és szakpolitikai keretek
3. Önkéntesség
4. Foglalkoztatás és vállalkozások
5. Társadalmi befogadás
6. Társadalmi részvétel
7. Oktatás és képzés
8. Egészség és jóllét
9. Kreativitás és kultúra
10. Ifjúság és világ
11. Ifjúsági munka

Az önálló fejezetként megjelenő uniós stratégia célok mellett külön fejezet foglalkozik az ifjúsági munkával. A tematikus fejezetek mellett a Youth Wiki részét képezi a szövegben előforduló főbb fogalmak leírását tartalmazó szójegyzék, illetve a hivatkozott dokumentumok és egyéb tartalmak felsorolása is.

A „wiki-logikából” fakadóan, a Youth Wiki egyik fontos alapelve, hogy a források szinte minden esetben egy kattintással elérhetőek, legyen szó bármely ország hivatalos dokumentumáról, ifjúsági programok leírásáról vagy éppen a szövegben szereplő szervezetek elérhetőségéről (pl. honlapok).

Hogyan készül a Youth Wiki?

A Youth Wiki-n elérhető információkat a résztvevő országok kormányai által kijelölt nemzeti kapcsolattartók, illetve a velük kapcsolatban álló szakértők szolgáltatják és frissítik évente.

Bár számos helyen szerepelnek friss statisztikák és egyéb kvantitatív kutatási adatok, a Youth Wiki tartalmai alapvetően mégis kvalitatív jellegűek. Az információk elsődleges forrásai a különböző hivatalos dokumentumok (törvények, rendeletek, irányelvek stb.), amelyekből részletesen megismerhetők az ifjúságpolitika irányai és az ifjúsági területre vonatkozó legmagasabb szintű szakpolitikák és stratégiák. A második forrást a nemzeti felső szintű hatóságok, azaz az egyes országok ifjúságpolitikáért felelős hatóságaitól származó primer és szekunder információk és dokumentumok jelentik. A hivatalos dokumentumokon és kormányzati tájékoztatásokon túl a források harmadik pillérét más hatóságok, illetve kormányzati intézmények által készített tanulmányok, felmérések, elemzések, illetve akadémiai kutatóközpontok, egyetemek, agytrösztök és piaci cégek által készített anyagok jelentik.

Az országok többségében az elsődleges fókusz a legfelsőbb szintű (azaz országos) ifjúságpolitikai intézkedéseken van, de az egyes országok jellegzetességeitől függően az elemzésekben megjelenhetnek tartományi (pl. Németországban), illetve országrész szintű információk is. Belgium esetében például külön elérhető a flamand, francia és német területekre vonatkozó tartalom, illetve az Egyesült Királyság esetében is külön-külön létezik angol, északír, skót és walesi változat. Jelenleg 39 önálló wiki-tartalom érhető el a portálon. (A EU tagállamokon és Egyesült Királyságon kívül Izlandnak, Norvégiának, Bosznia Hercegovinának, Észak-Macedóniának és Törökországnak is van Youth Wiki-je.)

Youth Wiki Magyarországon

Magyarországon a Youth Wiki-t ifjúságkutatással és ifjúságpolitikával foglalkozó szakemberek írják és frissítik 2017 óta. Az államigazgatás szereplőitől évente egyszer egy strukturált adatgyűjtés keretében érkeznek be az információk. Ezek összesítve tartalmazzák több minisztérium, illetve háttérintézmény válaszait. Ezt követően a szakértők ezeket az információkat kiegészítik az elérhető egyéb forrásokból.

A Youth Wiki nemzetközi minőségbiztosításának egyik eszköze, hogy minden évben más és más fejezeteket bírálják külső szakértők, akik minden esetben más országokból származó ifjúságpolitikával foglalkozó szakemberek. Így biztosítható, hogy az adott országra vonatkozó információk egyértelműek és teljeskörűek legyenek a más országokból érdeklődők számára is. A külső bírálók által megfogalmazott javaslatok alapján az adott fejezetek szerzői módosítják és kiegészítik a Youth Wiki felületet.

Az elmúlt években a Youth Wiki, ha lassan is, de egyre inkább felkerült az ifjúsággal és ifjúságpolitikával foglalkozó szakemberek „mentális térképére”. Ennek az európai szintű szolgáltatásnak valódi értéke az egységes szerkezetben és a folyamatosan frissülő tartalomban rejlik. Megkockáztathatjuk, hogy a Youth Wiki-n kívül jelenleg nincsen olyan egységes, független tudásbázis, amelyből primer információkhoz lehet jutni az európai országok ifjúságpolitikájáról és az ifjúság általános helyzetéről. A Youth Wiki mindenkinek ajánlott, aki az ifjúsággal kapcsolatos témákban végez akár hazai, akár országok közötti összehasonlító kutatásokat, szeretné megismerni más országok ifjúságpolitikáját, vagy csak ötleteket merítene jó (vagy akár rossz) nemzetközi gyakorlatokból.

Az YZ Folyóiratnak a kiadását támogatta a Nemzeti Kulturális Alap.
Pályázati azonosító: 449101-00457



nka
Nemzeti Kulturális Alap



KIK VAGYUNK?

A NIT Magyarország legnagyobb ifjúsági közösségeit tömörítő ernyőszervezete 2012 óta.

Hazánk ifjúságának a szócsöve vagyunk nem csak itthon, de Európában is.

A Köznevelési Kerekasztal, a Nemzeti Együttműködési Alap és a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum, a Szakképzési és Innovációs Tanács, valamint a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács tagjaiként képviseljük a fiatalok érdekeit az adott szervezet asztalánál ülve.

Egyedüli ifjúsági szervezetként ápolunk stratégiai partnerségi kapcsolatot az EMMI-vel, biztosítva ezáltal a szilárd és hatékony érdekképviseletet.

MIÉRT VAGYUNK?

- **hogyan edukáljunk!**
Tréningek segítségével a fiatalok problémamegoldó és kommunikációs készségeit, az érvelési technikájukat. Növeljük közéleti aktivitásukat.
- **hogyan támogassunk!**
A fiatalokat mentorprogramok és vezetői készségeket fejlesztő programok által. Tagszervezeteinket a szolgáltatási portfóliónk segítségével közel 15 területen.
- **hogyan képviseljük!**
A mindennapi problémákat, az azokra adott megoldási javaslatokat, az ifjúság és a velük foglalkozó civil szervezetek érveit és érdekeit a döntéshozók előtt.
- **hogyan összehozzunk!**
Rendezvényeink, önkéntes- és mentorprogramjaink által közösségeket kövacsolunk össze.
- **hogyan ösztönözzünk!**
Ösztönözzük az ifjúság és a civil szektor vállalkozási kedvét, támogassuk az innovatív ötleteiket.

PROJEKTJEINK



ÉPÍTSD FEL!

A települési szinten működő diák- és ifjúsági önkormányzatok számára találkozási pontot generál, képzéseket és szervezetfejlesztést biztosít, pályázati lehetőségeket és szakmai támogatást nyújt.



KÖZÉLETI MENTORPROGRAM

A tehetséges fiatalok közéleti aktivitását fokozza, a társadalmi felelősségvállalást erősíti a felnövekvő generációk körében.



LÉPJ FEL!

Célja, hogy egy hazai turné alkalmával országos szinten felmérje és összegezze a fiatalok problémáit, majd azokra megoldási javaslatokat dolgozzon ki.



SZÓLJ BELE!

Az Ifjúsági Párbeszéd projekt megvalósítása. A hazai fiatalok becsatornázása EU-s szinten az őket érintő ügyek és kérdések kapcsán.



KÖZÖSSÉGKÉPZŐ

• **Közösségképző:** Az ifjúsági szektor utánpótlásképzését biztosítja, a 35 év alatti szakemberek és önkéntesek vezetőképzése.



SZABADEGYETEM

• **Szabadegyetem:** Célja a fiatalok megszólítása, edukálása egy több napos, szórakoztató nyári program keretei között.



LÉGY TUDATOS! KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG

• **Légy tudatos:** A környezetvédelem fontossága napjaink egyik legnépszerűbb témája, így a NIT is igyekszik felhívni egy projektsorozat keretében a figyelmet a környezettudatosságra, valamint a zöld személtre.



NIT PRO ÉS KONTRA ÉRVEKKEL ELŐ!

• **Pro és kontra:** Az aktív állampolgárrá válásban kiemelten fontos eszköznek tartjuk a fiatalok vitakultúrájának fejlesztését, amelyhez kapcsolódóan egy középiskolásoknak szóló vitaverseny koncepcióját alkottuk meg. A projekt célja, hogy elősegítse a fiatalok vitakultúrájának fejlesztését egy vitaverseny keretében.



Y.Z. SZAKMAI FOLYÓIRAT

• **Y.Z. szakmai folyóirat:** A folyóirat célja, hogy közérthető módon rendszeresen biztosítson szakmai tartalmakat érdekes és fontos témákban.



DIGITÁLIS VALÓSÁGOK

• **Ifjúságszakmai konferenciák:** Igyekszünk minden évben az ifjúságszakmához kapcsolódóan olyan konferenciákat rendezni az érdeklődők számára, melyek aktuálisan kapcsolódnak az ifjúságot érintő problémákhoz, valamint lehetőséget biztosítanak a fiataloknak a fejlődésben és a jó gyakorlatok elsajátításában. Ilyen konferenciánk például a Digitális Valóságok, a Roma Ifjúsági Konferencia, valamint az Ifjúsági Munka Konferencia.

SZÁMADATOK

101

tagszervezet

7

fős elnökség

közel
100 EZER

megszólított fiatal

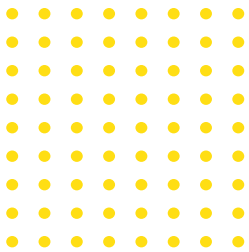
több, mint
15

projekt évente

5

munkacsoport

A jövő(de)t képviseljük!



SZÓLJ BELE!
IFJÚSÁGI PÁRBESZÉD



LÉPJ FEL!
KÖZÖSSÉGI FÓRUM



**NIT KÖZÉLETI
MENTORPROGRAM**



ÉPÍTSD FEL!
DIÁKSZERVEZET-FEJLESZTÉS



**NIT PRO ÉS KONTRA
ÉRVEKKEL ELŐ!**



LÉGY TUDATOS!
KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG



**NIT
SZABADEGYETEM**



**NIT
KÖZÖSSÉGKÉPZŐ**



**DIGITÁLIS VALÓSÁGOK
ISMERD A JÖVŐD!**



**INNOFEST
VÁLTSD VALÓRA!**



**TALK WITH NIT
KÖZÉLETRŐL KÁVÉ KÖZBEN**

Y.Z.

**A FIATALSÁG
LEGFRISSEBB FOLYÓIRATA**

ifjusagitanacs.hu
facebook.com/HungarianNYC
instagram.com/ifjusagitanacs/



**NEMZETI
IFJÚSÁGI
TANÁCS**